

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för Grundläroarbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 HT 2019

Vad i hela friden är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

En hermeneutisk-fenomenologisk studie av några lärares egna uppfattningar

Martin Johansson

Fakulteten för läroarbildning

Författare

Martin Johansson

Titel/title

Vad i hela friden är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
En hermeneutisk-fenomenologisk studie av några lärares egna uppfattningar

Handledare

Anna Smedberg Bondesson

Examinator

Helén Persson

Sammanfattning/Abstract

Syfte i studien är att ta reda på några lärares allmänna åsikt om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt om/hur samma begrepp utgör en naturlig del av deras vardag. Studien avser även ta reda vilka faktorer lärarna anser styr/möjliggör/utgör förutsättningar för en forskningsbaserad undervisning och beprövad erfarenhet samt om dessa stämmer överens med Minten (2013) eller inte. Skollagen 1 kap. 5 § kom år 2010 där det sanktionerades att undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800). Studiens metod har sin teoretiska förankring i en hermeneutisk fenomenologisk, en kvalitativ metod för att beskriva ett visst fenomen även om där finns grund för en sociokulturell applicering vid redovisning av resultatet. Intervjuerna har varit av semistrukturerad karaktär, där lärare som är behöriga i åk 4–6 i ämnet svenska har ingått. Insamlade data visade att det finns en samstämmighet med Mintens (2013) faktorer, det vill säga de hade betydelse men de fanns också flera både sociala och motiverande vilka tillsammans skapar förutsättning för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Ämnesord

Vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet, hermeneutisk fenomenologi, kollegialt lärande, pedagogiskt ledarskap, lärarledd undervisning, forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen, lärarens professionsutveckling.

Innehållsförteckning

1.0 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
2.0 Forskningsbakgrund	6
2.1 Insamling av litteratur.....	7
2.2 Centrala begrepp och definitioner	7
2.2.1 Beprövad erfarenhet och evidens utifrån litteratur	8
2.2.2 Betydelse av en forskningsbaserad skola och lärarutbildning	10
2.2.3 Betydelse av ett pedagogiskt ledarskap.....	12
2.2.4 Betydelse av ett kollegialt lärande och lärares professionsutveckling	13
2.2.5 Betydelse av en lärarledd undervisning	15
3.0 Metoddiskussion	17
3.1 Perspektiv och teoretisk utgångspunkt.....	18
3.2 Intervjuer för insamling av data.....	19
3.3 Transkriberingsnyckel.....	19
3.4 Etiska övervägande	20
4.0 Undersökning	21
4.1 Resultat och Analys	22
4.1.1 Betydelsen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.....	22
4.1.2 Betydelse av en forskningsbaserad skolan och lärarutbildning	24
4.1.3 Betydelsen av ett pedagogiskt ledarskap	26
4.1.4 Betydelsen av kollegialt lärande och lärarens professionsutveckling	27
4.1.5 Betydelsen av en lärarledd undervisning	28
4.1.6 Sammanfattning av resultat och analys	30
4.1.7 Resultatets giltighet.....	30
5.0 Slutsatser och Diskussion.....	31
5.1 Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.....	31
5.2 Forskningsbaserad av Skolan och Lärarutbildningen	33
5.3 Pedagogiskt ledarskap	34
5.4 Kollegialt lärande och lärarens professionsutveckling	36
5.5 Lärarledd undervisning.....	38
5.6 Sammanfattning av slutsatserna	39
6.0 Konsekvenser för lärarprofessionen och undervisningens praktik.....	40
6.1 Fortsatta studier.....	41
7.0 Referenser	42
8.0 Bilagor	45
8.1 Bilaga 1 Intervjuguide	45
8.2 Bilaga 2 Missivbrev	45

Förord

Studien påbörjades med skrivandet av en intervjuguide, för att sedan undersöka var och när intervjuobjekten kunde ses för en intervju. Jag vill passa på att tacka dessa personer. Studien skulle inte ha blivit möjlig utan er. Därför vill jag rikta ett stort tack. Jag vill även passa på att tacka min handledare Anna Smedberg Bondesson. Utan våra diskussioner skulle möjligen aldrig studien ha utvecklats i önskad riktning. Jag vill även tacka mina studiekamrater Ronina Jakobsson och Rebecka Eriksson för ert sällskap samt responsen på råmaterialet. Det var under studiens åtta veckor från en början problematiskt att se ett resultat av arbetet men med hårt målmedvetet arbete och analyserande diskussioner tillsammans med min handledare utmynnade det i denna skrivning.

1.0 Inledning

Under utbildningen har begreppen vetenskaplig grund och beprövad varit problematiska att definiera. Frågan var i början uppenbar för mig: vad i hela friden är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet? Arbetet tog sin början i formuleringen i Skollagen 1 kap. 5 § kom år 2010 där det sanktionerades att undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800). Skolverket (2018) beskriver att ”Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning” (Skolverket 2018). Om lärare ska kunna sätta enskilda kunskaper i ett sammanhang krävs en variation av undervisningsmetoder. I studien kommer vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet analyseras parallellt med varandra. Svensklärarna i studien sätter där ord på sin förståelse och möjlighet att arbeta baserat på dessa begrepp samt vilka faktorer lärarna anser påverkar hur väl svenskundervisningen är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Skolverket (2018) beskriver att om en erfarenhet anses vara beprövad måste den vara använd, dokumenterad och utvärderad av flertalet. Den beprövade erfarenheten samspelar med den vetenskapliga grunden och är därför lika relevant (Skolverket 2018). Det motiverar varför det behövs ett fungerande kollegialt lärande på alla skolor, där kollegor tillsammans får utvärdera och samtala om relevant forskning för utveckling av den egna yrkesprofessionen. Ser möjligheterna likadana ut på skolorna eller skapar huvudmännen olika förutsättningar och i förlängningen olika förutsättningar för en likvärdig skola?

Det finns ofta en osäkerhet i hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska tolkas och realiseras, vilket gör att det lämnas utrymme för egen tolkning. Skolverkets definition är oklar och andra forskare är inte helt överens om att den är skarp nog för att appliceras i skolan (Persson 2017). Det visar att det skapas olika förutsättningar för att arbeta från Skollagens skrivning i kommunerna men också ofta för olika skolor inom kommunen. Att huvudmännen tolkar och verkställer styrdokumentet olika utgör en problematik i den praktiska realiseringen för läraren.

Studien kommer att fortsätta med att fastställa ett syfte och en avgränsad frågeställning. Dispositionen fortsätter med en litteraturgenomgång av forskningsläget baserat på de faktorer som enligt Minten (2013) möjliggör en undervisning som baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det finns nämligen enligt Minten (2013) faktorer som kan bidra till en undervisning som vilar på faktorerna vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilka är lärarledd undervisning, lärarens professionsutveckling, kollegialt lärande och ett pedagogiskt ledarskap (Minten 2013). Metoden och det insamlade materialet beskrivs sedan noggrant och analyseras med en hermetiskt-fenomenologisk forskningsmetod. Förutsättningarna skildras, analyseras och dess resultat redogörs för, där slutsatsen sedan redogörs och diskuteras från vald litteratur. Studien sammanfattas därefter och litteraturen skildras grundligt tillsammans med använda bilagor.

1.1 Syfte och frågeställning

Överordnat syfte i studien kommer vara att ta reda på några lärares allmänna åsikt om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Min bakomliggande fundering handlade från början om på vilket sätt skolorna faktiskt skapar förutsättningar för att Skollagen kap. 5 § ska kunna efterföljas och därför ville jag ta reda på hur det verkligen såg ut och hur lärarna själva tänkte och upplevde. För ökad kvalitet i skolan ska läraren arbeta från ett forskningsbaserat arbetssätt (Skolverket 2018). Mitt underordnade syfte är därför att också ta reda på om/hur samma lärare anser att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgör en naturlig del av deras vardag.

Slutligen vill jag även ta reda på vilka faktorer som lärarna själva anser styr/möjliggör/utgör förutsättningar för en forskningsbaserad undervisning och beprövad erfarenhet och om de faktorerna stämmer överens med Mintens (2013) eller inte. Det eftersom Mintens definition kan utgöra möjligheter för en realisering av begreppen. Det gör jag för att få en indikation på

om Skollagen 1 kap. 5 § har realiseringssvårigheter. Mitt syfte med studien utmynnade i ett antal forskningsfrågor vilka är presenterade nedan.

1. Hur tolkar lärarna i studien på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. På vilket sätt är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet en naturlig del av lärarnas vardag?
3. Vilka beståndsdelar anser lärarna utgöra förutsättningar för forskningsbaserad undervisning och beprövad erfarenhet, stämmer de överens med Mintens?

2.0 Forskningsbakgrund

Hur lärare ser på begreppen vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och hur appliceras de praktiskt i skolan säger forskningen lite om där den som finns tillgänglig är småskalig men ändå generaliserbar. Det eftersom forskningen beskriver möjligheterna med appliceringen av begreppen talar det om hur det finns realiseringsbrister för Skollagens 1 kap. 5 § påbud.

Vart klassrum har sin egen specifika struktur vilket också medför att det inte finns några färdiga strategier att använda sig av när läraren ska applicera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken (Minten 2013). Mot bakgrund av detta har Minten diskuterat ett antal faktorer som kan bidra till en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är problematiska begrepp att applicera i den pedagogiska verksamheten av den anledningen utgår studien från Minten definition av vad de avser. Tanken är inte att Mintens kunskapsöversikt ska utgöra en fast definition av vilka faktorer som är avgörande för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utan belysa några aspekter som kan utgöra en definition av Skollagens 1 kap. 5 § påbud. Vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och appliceringen är så pass komplex att det utgörs av flera faktorer vilka sammantaget utgör begreppens praktiska innebörd. Diskussion och analys av lärarnas svar gav en indikation på hur undervisningen vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Lärarnas möjlighet att arbeta med appliceringen av Skollagens 1 kap. 5 § skrivning kommer också kunna analyseras från vilken möjlighet och begränsning de får vid landets lärarutbildningar. Detta eftersom här skapas möjligheter att förstå och realisera begreppen.

2.1 Insamling av litteratur

Begreppen diskuteras i studien är forskningsbaserad av skolan och lärutbildningen, pedagogiskt ledarskap, kollegialt lärande, lärarens professionsutveckling samt beprövad erfarenhet och evidens. Det går efter att ha scannat av främst HKRs databas Summon och Googlescholar att ifrågasätta om den mest relevanta forskningen har presenterats. Det eftersom databaserna är omfattande och tiden för insamlingen av forskning begränsad. De sökord som främst används är begreppen i Mintens definition av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet tillsammans med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det i kombination av uteslutande och inkluderande ord av relevans för sökområdet. Eftersom flera aspekter jämförs och analyseras medför det att omfånget av litteratur från respektive område kan vara begränsad. Det i sig kan få en missvisande bild av respektive område men får ses med perspektivet på att det är en mindre studie. Flera av studierna i den insamlade litteraturen har liknande teoretisk utgångspunkt vilket medför att studien i sig blir analyserbar i förhållande till de jämförbara studierna. Det eftersom realiseringsprocessen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i svensk skola undersöks i studien, har främst svensk forskning presenterats.

2.2 Centrala begrepp och definitioner

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har en tvetydlig innebörd, med bakgrund av detta kommer Skolverket definition av dessa begrepp användas där: Skolverket (2018) beskriver att ”Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning” (Skolverket 2018). Det skulle kunna tolkas som att beprövad erfarenhet innebär att vetenskaplig forskning ska vara prövad i kollegiet och utvärderad i densamma. Studier för att beskriva hur lärare arbetar med begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet saknas, vilket gör att detta kommer analyseras från lärares möjligheter att arbeta från Mintens (2013) definition av dess praktiska betydelse. Det centrala blir då att skilja på begreppen, vilket har gjorts baserat på deras betydelse, där vetenskaplig grund utgörs av ett forsknings grundat arbetssätt och beprövad erfarenhet är provandet av densamma både enskilt och tillsammans med kolleger. De andra begreppen som diskuteras i litteraturöversikten är de som utgör Mintens definition av vetenskaplig grund för skolan, vilka är *läraled*, *undervisning*, *lärarens professionsutveckling*, *kollegialt lärande* och ett *pedagogiskt ledarskap*. Insamlade data kommer analyseras och tolkas utifrån Mintens praktiska definition av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De

kommer också synliggöra om Mintens definition är applicerbar eller om det finns bakomliggande faktorer i Skollagens 1 kap. 5 § praktiska innebörd.

Det finns flera tolkningar av en fenomenologisk forskningsansats, där beskrivningen avser fenomenologin så som den kommer användas i studien. Den *hermeneutiska fenomenologin* är det mest förekommande metodval för att beskriva utbildningsvetenskapliga problemframställningar. Metodvalet kommer utgå ifrån Hans-Georg Gadamers metodansats. Enligt Gadamer (1997) rör sig del och helhet kontinuerligt mellan varandra. Hermeneutikens utgångspunkt är inte att tolka det som sägs utan att tolka mellan raderna och därmed röra sig utanför det som förmedlas. De data som insamlas inom ramen för metodvalet måste således vara givet och inga egna tolkningar kan således göras. Rör sig den tolkande såldes inom området uppstår problematik eftersom den tolkande behöver lämna egna antagande och förfarande utanför vid beskrivning av valt fenomen (Gadamer 1997).

Det finns ett flertal variationer inom fenomenologin där den stora skillnaden från modern hermeneutisk inriktning och tidigare orientering var att forskaren tolkade insamlade data så som återgivaren berättade den. Det tolkningsbara inom fenomenologin utgörs av metodvalet och inte resultatet, där det konkreta utgörs av den kunskap som den som forskaren vänder sig till besitter. Vilket medför att resultatet utgörs av den insamlade, tolkade kvalitativa data som forskaren får in, vanligtvis genom intervjuer (Bengtsson 2005).

Ska läraren motivera sin undervisning som ska utgå ifrån *vetenskaplig grund* och *beprövad erfarenhet* måste ett vetenskapligt arbetssätt vara implementerat i den pedagogiska verksamheten (Skolverket 2018). Mot bakgrund av detta motiveras att begreppen vetenskaplig grund och vetenskapsbaserad undervisning används i relation till varandra. Vetenskaplig grund som en större definition av skolans verksamhet och vetenskapsbaserad undervisning som en definition av arbetssättet i klassrummet.

2.2.1 Beprövad erfarenhet och evidens utifrån litteratur

Begreppet beprövad erfarenhet har nära anknytning till vetenskaplig grund, eftersom verksamheten som utgår ifrån vetenskaplig grund måste beprövas kollegialt för att kunna appliceras i skolan. Kollegiet sätter såldes tillsammans ord på den samlade kunskapen för att sedan applicera och utvärdera den praktiskt. Minten (2013) beskriver att det inte betyder att all kunskap kan anses som beprövad erfarenhet, eftersom sådan måste systematiskt dokumenteras av flera inte bara de inom kollegiet också baserat på ett perspektiv på hur evidensbaserad och praktiskt genomförbar den är för den aktuella skolan (Minten 2013). Levinsson (2013)

beskriver att evidens-begreppet är ifrågasatt som en åtgärd från Skolverket med syfte att påverka den senaste tidens sjunkande resultat i den svenska skolan. Begreppet lanserades för att säkerhetsställa att undervisningen i skolan var av god vetenskaplig kvalitet. Begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är precis som tanken om en evidensbaserad praktik hämtad ifrån det medicinska kollegiet. Det finns med införande av evidens begreppet kritik mot att detta infördes mot bakgrund av låga Pisa och Perls resultat (Levinsson 2013).

Syftet i Levinssons (2013) studie var att ge lärare verktyg för att kunna arbeta med formativ bedömning i en gymnasieskola i Sverige. Studiens teoretiska utgångspunkt var en fenomenologisk studie där sex lärare och forskaren samarbetade. Den fenomenologiska studien menar forskaren bidrar till en förståelse av begreppen evidens som ett inslag inom utbildningsvetenskapen. Evidens som ett praktiskt inslag inom utbildningsvetenskapen ansågs från det tolkade resultatet, bidra till utvecklingen av lärarprofessionen (Levinsson 2013). Begreppen evidens blir betydelsefullt för studien eftersom den evidensbasade vetenskapliga grunden används inom det kollegiala lärandet. Vilket betyder att detta är ett sätt att försäkra sig om att det utvecklas kunskaper om den mest tillförlitliga forskningen inom kollegiet. Följaktligen blir detta betydelsefullt för studien eftersom begreppet evidens avser utveckla professionen och skapar en förståelse för vilken vetenskaplig grund som är applicerbar i en viss situation.

Vad innebär det då att arbeta forskningsbaserat? För att förstå hur och varför läraren arbetar forskningsbaserat måste man utveckla en grundläggande förståelse för begreppen vetenskaplig grund, forskningsbaserat arbetssätt, evidens och beprövad erfarenhet. Skolverket (2018) beskriver att vetenskaplig grund innebär att man sätter forskning i ett undervisningssammanhang och söker förklaringar till orsak och verkan i relevant forskning, först när forskningen är genomfört, utvärderat kan den benämnas som beprövad erfarenhet. Evidens är den mest tillförlitliga forskningen för den undervisning som ska bedrivas i klassrummet. (Skolverket 2018). Begreppen är inte helt lätt att reda i och en förståelse för dessa avslöjar hur väl forskningsbaserad undervisningen är i klassrummet hos den enskilda läraren. Kan vi då anta att Skolverkets definition är den man ska följa, hur svårtolkad den än kan tyckas vara? Vad behöver läraren för att kunna koppla begreppen vetenskaplig grund, forskningsbaserat arbetssätt, evidens och beprövad erfarenhet?

2.2.2 Betydelser av en forskningsbaserad skola och lärarutbildning

Persson (2017) beskriver att begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kommer från läkarkåren, definitionen av vad detta har för betydelse skiljer sig åt på några punkter, vilket gör att den kan bli direkt missvisande utan en skolnära avgränsning. Det finns flera skillnader i lagtexterna som skiljer de båda professionerna åt vilka fortfarande inte är skolnära definierade (Persson 2017). Skollagens odefinierade framskrivning av begreppen utgör problematik för appliceringen i skolan. Det finns även en problematik i att framskrivningarna ligger nära varandra eftersom en del skrivningar inte bara blir svåra att applicera utan också direkt felaktiga. I Skollagen står det att utbildning ska ”vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet” (SFS 2010:800) vilket blir något diffust eftersom vila på en grund inte innebär att vara i samstämmighet med densamma (Persson 2017). Innebär detta då att läraren kan forma sin undervisning hur de vill eller finns det vidare definitioner av detta? En del tolkningar eller avsaknad av definition i Skollagen och läroplaner är säkert skriva så, för att läraren ska ha en del tolkningsfrihet i sin yrkesutövning. Skolverket (2018) definierar det som att vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och använda kunskaper i undervisningssammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning, ofta tillsammans i kollegiet (Skolverket 2018). Det kan tolkas som att, sätta något i ett sammanhang är en tolkningsfrihet hos den enskilda läraren. Det kan dras paralleller mellan skolans skrivningar och den i hälso- och sjukvården där Skolverket har gjort en ansträngning att skriva fram en skolnära definition, som inte når ända fram och en sådan saknas fortfarande i en del hänseende medan de har lyckats i andra. Tydligt är att verksamma lärare behöver en klarare definition av vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet betyder i praktiken och hur det kan appliceras i skolan.

Danielsson (2017) beskriver hur förstår lärare vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, samt hur används dessa begrepp för att implementera läxor baserat på den synen att se på lärande? Forskningen visade genom en kvalitativ intervjustudie att de lärare som ingick i studien inte använde begreppen baserat på ett perspektiv på läxor. Studiens resultat visar att det berodde på att de utvecklade alternativa tolkningar när de hanterade svårigheter vid implementering av Skollagens 1 kap. 5 § egentliga innebörd (Danielsson 2017). Studien i sig är för liten för att kunna vara generaliserbar för landets lärare, den visar ändå betydelsefulla resultat där en avgörande faktor är att lärarna i studien inte verkar förstå hur de kan applicera begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet praktiskt. Det finns ingen given tolkning av Skollagens 1 kap. 5 § praktiska betydelse vilken blir betydelsefullt för studien

eftersom detta avgör hur lärarna i studien tolkar begreppen och avgör på vilket sätt de är en naturlig del av deras undervisning och vilka beståndsdelar de anses utgöra.

Lidar och Karlberg (2018) har genom ett webbaserat frågeformulär funnit att sedan införandet av de nationella proven 2009, har undervisning i svensk skola blivit allt mer forskningsbaserad, där inte bara det traditionellt vetenskapsbaserade ämnena hade utvecklats utan också de andra. Lärarna har blivit tydligare med att förmedla mål och det innehåll i läroplanen de har för avsikt att utveckla hos eleverna (Lidar & Karlberg m.fl. 2018). Forskaren har samlat in data som både kan vara svårtolkad och direkt felaktig eftersom frågeformulär, särskilt de online-baserade kan vara tolkningsbara, vilket kan göra insamlade data inte bara svårtolkad utan också direkt felaktig. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har varit inskriven i Skollagen 1 kap. 5 § sedan år 2010. Undersökningar som mäter realiseringsprocessen är betydelsefull för studien eftersom det ger en indikation på hur lärare tolkar och på vilket sätt begreppen är en del av deras vardag.

Wahlström, Alvunger (2015) har genom dokumentstudier, intervjuer med lärare och studenter på Sveriges lärarutbildningar försökt belysa hur forskningsbaserad lärarutbildningarna är baserat på de arbetsätt och metoder de undervisar kommande lärare i. Det studerades baserat på kursplanernas innehåll om litteraturen i den kunde ge någon vägledning huruvida forskningsbaserad lärarutbildningen var, vilket en slutsats indikerade att det inte gick att se från studien. En annan slutsats var en avvikelse på de ämneskoncentrerade kurserna, där de kurser som var mindre koncentrerade avvek från varandra. Ett resultat indikerade att större delen av den litteratur vilken studenterna möter i sin utbildning utgjordes av *tolkande forskning*. Det konstaterades vidare att utbildningen inte nåde upp till kriteriet att utmana studenters nyfikenhet för utbildningsvetenskap som forskningsämne. Slutsatsen som gjordes gällande hur lärarutbildningen är forskningsbaserad, där man kunde utläsa att utbildningen grundas på vetenskaplig forskning och att utbildningen öppnar upp för en nyfikenhet för alternativ forskning. Det finns vidare ett samband mellan detta och hur lärosätena har givit mindre tillfällen för fysiska möten med aktiva forskare på fältet (Wahlström & Alvunger 2015). Studien öppnar upp för en del slutsatser som är generaliserbara för landets lärarutbildningar, däremot saknas en indikation som visar på omfattningen för underlaget. Ska vi öppna upp för ett intresse för både forskning och en utmanande syn på sin egen undervisning, skulle det kunna börja med fysiska intressanta möten med verksamma forskare på fältet redan i lärarutbildningen. Vilket lämnar förutsättningar för vilka realiseringsmöjligheter lärarna på fältet har för att arbeta med begreppen aktivt i sin undervisning, något som resultatet i studien sedan kommer att visa.

2.2.3 Betydelser av ett pedagogiskt ledarskap

Ett gott pedagogiskt ledarskap handlar om att kunna göra innehållet i undervisningen både intressant för eleverna och främja ett utvecklande klassrumsklimat vilket gör det relevant för studien. Avsnittet behandlar både hur strategier används i klassrummet i skapandet av en tilltalande inlärningsmiljö för eleverna och rektorns förändrade roll i den målstyrda skolan.

Romans (2007) studie hade för avsikt att undersöka lärares tolkningar av strategier som kan användas i utövandet av ett pedagogiskt ledarskap. Resultatet samlades in på en skola i New Jersey i USA, där forskaren använde sig av en fenomenologisk studie tillsammans med en kompletterande enkät till de lärare som ingick i studien, vilket skapade både kvantitativa och kvalitativa data. Resultatet visade att alla lärare som ingick i studien ansåg att det var centralt att förstå och kunna tolka de strategier som ingick i studien, eftersom dessa ansågs främja utvecklingen av en positiv inlärningsmiljö. Strategierna användes sedan av lärarna i klassrummet och dess effekt analyserades baserat på en enkät. Ett resultat forskaren fann var att användning av vissa strategier gynnade ett positivt klassrumsklimat, men ofta gav en kombination av strategier det ultimata resultatet. Samtliga lärare som ingick i studien ansåg att strategier för att upprätthålla en positiv klassrumsmiljö spelar en central roll. Forskaren påpekar vidare att det behövs flera studier för att kunna skapa en förståelse för den komplexa miljö som klassrummet utgörs av (Roman 2007). Det samlas in både kvalitativa och kvantitativa data även om endast den senare presenteras. Att studien utförs på samma skola gör att resultaten kan bli missvisande eftersom de aktuella lärarna i studien undervisade i samma årskurs och ingick i samma lärarlag. Den blir betydelsefull för studien eftersom det pedagogiska ledarskapet och dess effekt utgör en central roll för om undervisningen är vetenskapligt grundad. En betydande del av lärarens vardag utgörs av undervisning och studien avser ta reda på vilket sätt vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är en del av den.

Kåräng (1997) beskriver genom insamlade enkäter från elever, föräldrar och lärare hur elevers skolresultat utvecklades. Rektorsrollen har förändrats till en mera pedagogisk roll med införandet av den målstyrda skolan. Forskaren mätte huruvida det pedagogiska ledarskapet fungerade i en del skolor från insamlade data. De beskriver hur eleverna presterade på prov och hur deras kunskapsutveckling såg ut. Resultatet visade att ett energiskt pedagogiskt ledarskap påverkade skolans inre arbete positivt och samma ledarskap ansågs utbilda eleverna optimalt. De utvecklade vidare ett kraftfullt ledarskap även en bättre samarbetsfråga och ett bättre självförtroende. Det fanns dock inget samband mellan samma sorts ledarskap och bättre provresultat (Kåräng 1997). I resultatet syns tydliga variabler mellan de kvantitativa data som

samlades in där de största var svaren från lärare och elever vilka påvisade att de har olika syn på det pedagogiska ledarskapet. Ett kraftfullt/energiskt pedagogiskt ledarskap har visat sig vara en betydelsefull faktor i skolans inre arbete vilket utvecklade elevernas självförtroende och samarbetsförmåga. Det pedagogiska ledarskapet handlar lika mycket om rektorsrollen som om lärarrollen eftersom rektorn skapar möjligheter för lärarna att arbeta med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vilket de gör genom det kollegiala lärandet och fortbildning för en utveckling av lärarprofessionen.

Resultatet i de båda studierna visar hur det pedagogiska ledarskapet är komplext på flera nivåer och att ett bestämt kraftfullt ledarskap med en variation av strategier är optimalt. Ett pedagogiskt ledarskap gör däremot inte att resultat vid provtillfällen blir till det bättre. Det pedagogiska ledarskapet har förändrats över tid med en läroplan i förändring. Hur lärarna i studien ser på det pedagogiska ledarskapet och dess betydelse för en undervisning som vilar på vetenskapligt grund och beprövad erfarenhet kommer delvis utgöra resultat. Det kommer belysa lärarens relevans i klassrummet där utvecklingen av professionen ligger till grund för lärarens möjlighet att skapa ett klassrum där vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgör en central del av undervisningen.

2.2.4 Betydelser av ett kollegialt lärande och lärares professionsutveckling

I styrdokument saknas riktlinjer för hur det kollegiala lärandet ska realiseras praktiskt i skolan. I praktiken innebär detta att det finns tolkningsfrihet både inom kommunerna och i de olika skolorna. Studierna som presteras är både internationella och nationella, där de visar hur det kollegiala lärandet hjälper lärarna att utveckla sin beprövade erfarenhet. Studier för vilka möjligheter som skapas för lärarnas professionsutveckling prestenseras från vilka möjligheter som skapas i kommunerna för ett arbete med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Makopoulou och Armour (2008) fann i sin studie att de flesta lärarna upplever kollegialt lärande som något positivt, särskilt i början av deras karriärer. Strukturen för hur det kollegiala lärandet skulle se ut var bristfällig vilket medförde att en del lärare isolerade sig från detta. Kunskapsutbytet vid dessa tillfällen beskrivs som ett betydelsefullt sätt att utveckla det grekiska skolsystemet där insamlade data visade att en stor del av de som intervjuats för studien inte insåg potentialen med ett kollegialt lärande. Tillförlitlighet för de kollegor som ingick i det kollegiala lärandet utpekades som en avgörande faktor för om arbetet skulle falla ut. I ett individuellt yrke ignoreras möjligheter till ett kollegialt lärande. Forskaren påpekar att metodvalet inte medför hur studien i sig blir generaliserbar, eftersom den utgick ifrån en

fenomenologisk metodansats med tolkade transkriberade intervjuer som resultat. Insamlade data inhämtades från nio interjuver, vilket påpekas hur underlaget är för litet för att kunna användas för att motivera god reliabilitet (Makopoulou & Armour 2008). Resultatet visar några intressanta rön eftersom de belyser en betydelsefull del av skolan. Beprövad erfarenhet utvecklas inte till detta om inte möjligheter skapas inom det kollegiala lärandet. För nya lärare är det var särskilt betydelsefullt eftersom den beprövade erfarenheten inte är utvecklad. Det får innebörden att den vetenskapliga grunden inte formas och läraren kan ha svårigheter att tolka/realisera vad vetenskaplig grund innebär rent praktiskt.

Bjursells & Sjädhals (2018) studie bestod av insamlade data, där 16 kommuner skickade in ett antal dokument för att beskriva hur de arbetade med begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De berättade därmed också vilka förutsättningar de gav för de verksamma lärarna i den aktuella kommunen att arbeta från samma begrepp. Dokumenten analyserades och visade att olika kommuner har olika förutsättningar för att kunna skapa en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studien visade samtidigt att det finns tolkningsfrihet i översättningen av den lagtext som står framskriven i Skollagen, detta för att kommunerna ska kunna utforma denna efter sina egna särskilda behov. Det påpekas också att det saknas i styrdokument, förklaringar för hur förändringarna i denna påverkar skolledarens roll vilket blir problematiskt när teorin ska översättas praktiskt i skolan (Bjursell & Sjädhals 2018). När forskarna tittar på hur beskrivningen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ser ut i kommunernas styrdokument gör de detta efter begreppsörekomst, karriärssatsning, litteraturgenomgång, metodfrågor, samverkan och det systematiska kvalitetsarbete som hör samman med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bjursell och Sjädhals studie visar att realiseringen av Skollagen är problematisk vilket också kan av göra hur lärare tolkar den. Där ligger också relevansen för denna studien eftersom den ska utgöra en naturlig del av lärarens vardag.

Tjernberg (2008) beskriver att kollegialt lärande är en aspekt för en framgångsrik undervisning enligt forskaren som genomfört en studie där framgångsrika faktorer för svenskundervisning analyserades. Studien genomfördes genom intervjuer och klassrumobservationer under en period på fem år. Resultatet utmynnade i en antal faktorer för en framgångsrik läs och skrivundervisning. En avgörande beståndsdel för ett gynnsamt resultat för elevernas kunskapsutveckling är läraren, den kompetens och erfarenhet som kommer med yrket men även tidiga insatser mot elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen är en framgångsfaktor (Tjernberg 2013). I studien gjordes en fallstudie där forskarens iakttagelser skapar bilden av ett visst skeende i verksamheten. Metodvalet går att ifrågasätta ur flera

hänseenden, där det uppenbara är att forskarens egna iakttagelser ligger till grund för studiens resultat. Feltolkningar och ett färgat seende på en viss problematik kan ligga till grund för de tolkade resultat som studien utmynnar i vilket är specifikt för tolkningsbara kvalitativa data i sig. Det går samtidigt att argumentera för metodvalet, då en del resultat inte uppenbarar sig i kvantitativa data. Betydelsen för denna studien visar sig genom att det kollegiala lärandet och dess betydelse för en vetenskapsgrundad undervisning.

I rapporten av Rapp (2017) diskuteras vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet betyder i praktiken och vilket stöd, myndigheter ger till huvudmännen samt rektorer för att kunna realisera detta. Det lämnades utrymme för tolkningar i Skollagen 1 kap. 5 § troligen för anpassningsmöjligheter för den komplexa och olikartade miljön skolan utgörs utav, vilket innebär att ingen kan kontrollera det som händer i en enskild skola. Det centrala är inte en definition av själva begreppen utan en implementeringsprocess och en struktur för hur det i själva verket ska se ut i praktiken (Rapp 2017).

Det kollegiala lärandet och lärarens professionsutveckling är begrepp som går hand i hand och det ena bygger det andra. Vilket innebär att ett fungerande kollegialt lärande bygger en professionsutveckling hos den enskilda läraren som annars blir ensam i utforskandet av sin beprövade erfarenhet. Studierna som presenteras tar upp både vilka möjligheter och begränsningar som lärarna har från dessa begrepp samt vad detta innebär i praktiken. Vilken relevans har det kollegiala lärandet för lärarna i studien? Vilka möjligheter finns för ett fungerande kollegialt lärande på deras skolor och vilken betydelse får detta då för deras realiseringsmöjligheter av en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet? Det kommer läggas central vikt vid tolkning och analys av deras svar vilket kommer utgöra vilka möjligheter samt begränsningar de har av dessa aspekter. Det kollegiala lärandet skulle kunna visa möjligheterna lärarna har av skapandet av en likvärdig skolan på de undersökta skolorna. En betydelsefull del av svaret utgörs av lärarnas samlade intryck av fenomenet och inte bara av möjligheterna på den aktuella skolan.

2.2.5 Betydelser av en lärarledd undervisning

Lärarledd undervisning är en förutsättning för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet anser jag. Studierna nedan diskuterar några didaktiska val en lärare kan använda sig av, eftersom dessa utgör en del av den beprövade erfarenheten läraren utvecklar genom det kollegiala lärandet. En flippad undervisningsmetod används för att skapa en kontrast till hur en lärarledd undervisning har förändrats över tid. Läraren har där fått en mer sekundär

roll i undervisningen vilket en av respondenterna i studien också belyser men där i form av ett kooperativt lärande.

Segolsson & Bäcklunds (2016) syfte med studien var att skapa en förståelse för hur *flippad undervisning* utvecklar ett lärande hos både elever och lärare. Insamlade data bestod av intervjuer med en fenomenologisk forskningsansats och även om det inte finns någon exakt beskrivning av metoden är de didaktiska dragen gemensamma med ett elevcentrerat lärande samt få lärarcentrerade genomgångar. Eleverna bygger istället upp sin förförståelse hemma med instruktionsfilmer eller med andra instruerande instrument. Ett resultat var att lärarna insåg innebörden med att arbeta ämnesövergripande i sin undervisning eftersom elever utvecklade sin problemlösningsförmåga och tog ett större ansvar för sitt eget lärande. Undervisningsformen passade däremot inte alla eftersom den bestod av egenansvar och att eleverna var tvungna att kunna ta till sig instruktioner på egen hand. Ska detta bli lyckat krävs en samsyn hos de inblandande lärarna och ett fortlöpande sammanhang i undervisningen (Segolsson & Bäcklund 2016). För en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet krävs en mångfald av undervisningsmetoder. Studiens relevans ligger i hur undervisning utformas för eleverna i det kollegiala lärandet och i professionen. En medveten lärare krävs som kan realisera vetenskapsgrundad undervisning.

Holmquist (2006) har genomfört en studie där syftet var att undersöka om lärare erbjuder eleverna tillräcklig teoretisk kunskap genom ett variationsteoretiskt lärande i skolor både i Sverige och Hongkong. Forskaren vill även undersöka om lärare utvecklar kunskaper om instruktioner vid användning av ett variationsteoretiskt lärande och även hur detta utvecklar elevernas lärande. När läraren frångick ett traditionsenligt teoretiskt lärande, gjorde den istället eleverna uppmärksamma på lärandets kritiska aspekter. Metodvalet utgick ifrån en fenomenologisk forskningsansats, där forskaren avser tolka de kvalitativa data som ges. En learningstudy över nio lektioner visade att de svenska lärarna i studien fokuserade mer på metod samt aktivitet medan lärarna i Hongkong inte skiljer på innehåll och handling. Det klagas på en del centrala skillnader, där en skillnad är att svenska lärare inte verkar ha ett tillräckligt kollegialt stöd för att utveckla sin yrkesprofession och kan således inte synliggöra syftet med undervisningen, vilket inte lärarna i Hongkong upplever (Holmquist 2006). Studien synliggör hur alla delar av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samspelar när det ska skapas förutsättningar för lärare att arbeta från begreppen. I ett variationsteoretiskt lärande är begreppen, planering, innehåll, urskiljning och fenomenologi betydelsefulla. Metodvalet och insamlingen av de kvalitativa data som presenteras i studien är ytterst relevant eftersom dessa beskriver didaktiska, pedagogiska perspektiv både ur ett nationellt och internationellt

perspektiv. Det är ur didaktisk synvinkel intressant att se vilken innebörd ett variationsteoretiskt lärande kan ge. Det beskrivs en noggrann analys för det sanningsanspråk som studien presenterar, där den mest kritiska omständigheten är att svenska lärare inte är tydliga i synliggörande av undervisningens syfte.

Flippad undervisning och det variationsteoretiska perspektivet är två didaktiska val och inget färdigt recept som kan användas i klassrummet. Det visar att en bredd repertoar av didaktiska val gynnar alla elever, vilket motiverar att lärarledd undervisning är en förutsättning för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet anser jag. Minten (2013) beskriver att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet verkar som ett ramverk där lärare kan motivera sin undervisning (Minten 2013). Enskilda lärare får här stöd i utvecklingen av sin undervisning vilket motiverar varför en lärarledd undervisning är en central beståndsdel av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vilka möjligheter skapar en lärarledd undervisning för realisering av Skollagens 1 kap. 5 § skrivning? Vilket syftar till en central del av den enskilda lärarens möjlighet att bedriva lärarledd undervisning baserat på en flervalsmöjlighet av didaktiska inslag och metoder. Lärarna i studien kommer också beskriva att professionen som sådan är betydelsefull för kunskapsutveckling av eleverna. Studierna beskriver också att de samlade begreppen vilka ingår i studien berör varandra och är beroende av varann i skapandet av en skola som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

3.0 Metoddiskussion

I studien används definitionen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilken utgår ifrån Minten (2013) vilka presenteras i litteraturgenomgången för att få en transparens genom läsningen. I forskningsbakgrunden konstateras att merparten av studierna använt en fenomenologisk forskningsansats vilken ger kvalitativa data. Det redovisas i detta avsnitt för analysverktyg och teoretisk utgångspunkt vilka båda utgår ifrån Gadamer (1997) och den hermeneutiska fenomenologin. Det redogörs för vilka etiska överväganden som gjorts genom studien både vid urvalet och vid intervjuerna som genomfördes för insamling av data. Hur materialet samlats redovisas i detalj under punkten undersökning.

Det är samtidigt betydelsefullt att se hur den sociokulturella forskningstraditionen kan appliceras både på den beskrivna forskningsbakgrunden och på studiens resultat. Enligt Vygotskij kan betydelsen av ordet sammanfogas med tanken och får innebörden att det ena är beroende av det andra (Vygotskij 2001). Vygotskijs ord får definitionen att alla de studier

som är grundade i intervjuer för insamling av data kan ses med sociokulturella glasögon, särskilt en utbildningsvetenskaplig problemframskrivning. Studiens resultat får därför en sådan innebörd och det sociokulturella perspektivet på resultatet går därmed inte att blunda för.

3.1 Perspektiv och teoretisk utgångspunkt

Den teoretiska utgångspunkten som är betydelsefulla för studien samt analysen av insamlade data är från Hans-Georg Gadamer's tolkning av den hermeneutiska fenomenologin. Gadamer (1997) beskriver att svaret från informanterna är en central del inom denna teoribildning vilket påverkar forskare vid transkribering av inspelade intervjuer. Analysen kan baserat på om det finns en beskriven problematik som uppenbarar sig och kan således tolkas med andra ord utan att tappa egentlig innebörd. I Gadamer's *Sanning och metod* (1997) beskrivs hur tolkningsföreträde inte ligger hos den tolkande utan hur frågan i sig utgör den riktning i vilken svaret ska utgå ifrån. Frågans natur avgör hur berättaren utvecklar sitt svar baserat på sin varseblivning av valt fenomen (Gadamer 1997).

Ödman (2007) beskriver att fenomenologin har för avsikt att tolka komplexa och ibland abstrakta problemställningar av ett visst fenomen. Insamlade data skapar sedan en bild av fenomenet och det karakteristiska av fenomenets natur identifieras, beskrivs noga för läsaren. Den hermeneutiska delen av fenomenologin eftersträvar tolkning av narrativa berättelser och skapar en analys av det som berättats (Ödman 2007). Det som krävs av forskare inom den hermeneutiska inriktningen av fenomenologin är till exempel att de aldrig får använda rön utanför den beskrivna verkligheten. Insamlade data kommer beskrivas från ett kvalitativt perspektiv, alltså det valda fenomenet kommer skildras baserat på hur andra tolkar detta från deras livsvärld, vilket brukar utgöras av intervjuer. Tolkningen av insamlade data kommer bilda ett resultat, vilket kräver en noggrann interpretation där ifrågasättande av resultat kommer att utgöra en naturlig del. Det är den faktor i metodvalet som går att ifrågasätta, tillsammans med de kvalitativa data som intervjuerna ger.

Denscombe (2018) beskriver att nackdelar med en fenomenologisk studie är huruvida beskrivningar av fenomen gjorda av människor kan betraktas som vetenskapliga eftersom att om en vetenskaplig studie ska kunna beskrivas som en sådan krävs det att forskaren ska kunna ställa sig utanför vid betraktandet. För att kunna bearbeta svaren som vetenskapliga måste de analyseras mot vad befintlig forskning säger. En fenomenologisk studie utgörs av beskrivning av ett visst fenomen gjorda av människor. Beskrivningar gjorda av människor är inte alltid

tillförlitliga eftersom människan är en oförenlig varelse. Fördelarna med en fenomenologisk studie är att den idealisk vid småskalig forskning. Insamlade data, alltså det berättade vid intervjuer kommer analyseras och utgöra resultat (Denscombe 2018). Resultatet av intervjuerna kommer transkriberas, analyseras baserat på den teoretiska framskrivningen och min analys av densamma. De insamlade kvalitativa data av praktknära forskning kommer beskriva en utbildningsvetenskaplig problematik, vilket i sig är komplicerat. Metoden är optimal för småskalig forskning och kräver ingen längre tidsrymd eller större resurser.

3.2 Intervjuer för insamling av data

Intervjuerna har vid samtliga tillfällen en viss struktur även om informanterna tilläts berätta fritt inom området. Det gjorde att intervjuerna tog olika lång tid eftersom informanterna hade olika erfarenheter och således varierande stoff att berätta. Det ställdes frågor som rörde området även om de varierades med frågor som inte gjorde det med syfte att få informanterna avslappnade.

En semistrukturerad intervju även om den följer ett visst mönster ger ändå möjlighet för öppna frågor. Strukturen för intervjun behöver inte vara given utan informanten kan fritt röra sig mellan de ämnen som informanten berör. Det innefattar även utveckling av tankar för de berörda områdena (Denscombe 2018).

3.3 Transkriberingsnyckel

Intervjuerna spelades till en början in med diktafon men vid den sista intervjun slutade verktyget att fungera vilket gjorde att den sista intervjun fick spelas in med hjälp av telefon. Informanterna och kommunerna har avidentifierats för att säkerställa immunitet. Samtalen transkriberades genom korta citat eftersom det är de som utgör resultatet i studien. I resultatet kommer en återberättelse återges eftersom ordagrann återgivning inte anses ge tyngd. Det har tagits bort upprepade satser och meningar som har samma eller liknande innebörd eftersom de saknade relevans för studien. Det har också tagits bort information som inte var relevant för syftet eftersom det adekvata i samtalet är lärarnas upplevelser och kunskaper om de begrepp som anses utgöra vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Syftet med transkriberingen var alltså inte en samtalsanalys utan en nedskrivning av de resultat vilka studien gav. Transkriberingen skrevs utan hakparentes eftersom det skrivs tillsammans med den aktuella frågan och innehåller tillräcklig information för att tyda dess egentliga innebörd. I resultatet

skrivs det respondenterna berättar om utan att det egentligen tappar sin innebörd när det redovisas tillsammans med analysen.

Denscombe (2018) beskriver hur insamlade data bör transkriberas beror på hur den kommer användas i studien, skulle innehållet i intervjuerna användas för informationen den innehåller är det hållbart med mindre utdrag av den informationen som framkommer. Är strukturer i talet eller innehållet intressant behöver innehållet i intervjuerna transkriberas ur ett bredare perspektiv (Denscombe 2018). Följaktligen går det att motivera att Denscombes transkriberingsnyckel kunde appliceras på denna studie.

3.4 Etiska övervägande

Ingen av lärarna i kommunerna kände till premisserna för arbetet innan intervjun, vilket var en förutsättning utarbetad innan påbörjad studie. Jag är medveten om att detta kan bryta mot informationskravet gentemot informanterna vilket är något jag diskuterade med dem före påbörjad studie, där de informerades om detta i ett missivbrev som skickades ut innan intervjun. I övrigt har samtliga forskningsetiska principer respekterats och uppfylls, vilket klargörs i bilaga två som redovisas efter referenslistan.

Deltagandet var helt frivilligt och inga namn eller persondata har samlats in för studien. Inga elever intervjuades vilket tar bort den etiska aspekten av ett samtyckeskrav för minderåriga barn. Lärarna i studien kommer inte behöva delge någon konfidentiell information men eftersom det är en fenomenologisk studie lämnades intervjufrågorna inte ut i förväg, det fanns givetvis en möjlighet att avbryta om informanten så önskade. Ur en etisk aspekt finns det ingen orsak att diskutera huruvida den enskilda läraren utövar ett pedagogiskt ledarskap eller inte. Vid transkriberingen observerades att den första informanten utlovades att endast de närvarande skulle ha tillgång till intervjun vilket fick regleras vid ett senare tillfälle. Det visade sig då inte utgöra några hinder för studien däremot behövdes det korrigeras eftersom studien är en examination och sådana löften inte kunde ges vid de andra intervjuerna.

Denscombe (2018) beskriver de fyra forskningsetiska principer som ska följas, där den första beskriver hur deltagarnas intressen ska skyddas med allt från kroppslig skada till avslöjande av konfidentiella uppgifter. Deltagandet ska vara på frivillig basis och kan avslutas under pågående studie. Forskaren ska kommunicera sin forskning öppet och redovisa, inte försköna data. Den fjärde beskriver hur forskningen ska följa lagstiftningen i det land den ska bedrivas i (Denscombe 2018). Ett missivbrev kommer att skapas (se bilaga ett) eftersom studien

är baserad på intervjuer där informanterna kommer informeras om hur studien kommer genomföras och vilka rättigheter som finns för deltagarna.

När ett fenomen är specifikt för lärarens vardag beskrivs krävs ingen särskild etikprövning för hur studien avses genomföras, däremot ser jag en etisk aspekt i att de lärare som jag avser intervjua och de svar vilka som uppenbaras eftersom några av dessa lärare kommer jag ha träffat sedan tidigare, vilket kan påverka svaren i intervjuerna. Enligt Dencombe (2018) kräver forskning som anses vara en del av någons vardag ingen etikprövning. Det problematiska är hur studien ska berättas med ett öppet sinne och återberättas baserat på metodvalet, även om forskarens jagersperspektiv kommer att synas. Skolan och verklighetsförankringen i densamma är svårt att inte ha en åsikt om. Verksamheten ska tåla granskning även om denna inte ska reflekteras på tolkningen av insamlade data I kvalitativa insamlade data får forskaren i högre grad färga analysen baserat på den egna livsvärlden. Det gäller även om insamlade data ska redovisas sanningsenligt, vilket inte är målet utan att bevisa de avvikande faktorer som kan speglas i densamma (Dencombe 2018).

4.0 Undersökning

Inför intervjuerna togs det kontakt med respondenter några månader i förväg genom ett missivbrev med en beskrivning av studiens intentioner utan att avslöja dess huvudsakliga syfte. Det gjordes för att respondenterna inte skulle ha förberedda svar eftersom resultatet hade kunnat utmytna i något annat om de hade haft det. Respondenterna i kommun Y benämns ett och två, i kommun X tre/fyra. Respondent ett i kommun Y intervjuades först, för att fortsätta med informanterna tre och fyra i kommun X. De senare nämnda arbetade på samma skola i kommun X, vilket skulle kunna skapa en felaktig bild av kommun X och därmed inte bli generaliserbart för kommun X som helhet. För att generera en bredare bild av kommun X ombads dessa informanter beskriva tidigare erfarenheter eftersom båda hade en lång erfarenhet av yrket. Till sist intervjuades intervjuperson två i kommun Y för att få ytterligare perspektiv på hur olika kommuner i Sverige arbetar med Skollagens skrivning där det i 1 kap. 5 § sanktionerades att undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800). Skolverket (2018) forskningsbaserat arbetssätt, några nyckelbegrepp 2012: reviderad 2018 beskrivs att "Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning" (Skolverket 2018).

4.1 Resultat och Analys

För att skapa en innebörd för begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet analyseras de enligt betydelsen Minten (2013) definition av dess egentliga betydelse. Enligt Minten (2013) finns det samband som kan bidra en undervisning som vilar på faktorerna vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vilka är lärarledd undervisning, lärarens professionsutveckling, kollegialt lärande och ett pedagogiskt ledarskap (Minten 2013). Resultatdelen struktureras enligt dessa faktorer och lärarna i studiens svar analyseras baserat på vad de svarar på de olika delarna. De olika delarna av Mintens definition sammanfattas och analyseras isolerat från varandra för att i en avslutande del analyseras tillsammans. Lärarnas erfarenheter och uppfattningarna gör samtidigt att de hade olika mycket att berätta om delarna som ingick i studien även om de tillsammans utgör ett rikt material. Det har beskrivits i teori-metoddiskussionen att analysen utgår från den hermeneutiska fenomenologin. Det motiveras genom att fenomenologin enligt Denscombe (2018) fokuserar på att skapa en vision av hur människan själv berättar om ett visst fenomen. Det är av den anledningen forskarens roll är att så noga som möjligt återberätta vad den fått höra. Analysen får på grund av detta en sekundär roll eftersom ingen tolkning kan göras utanför vad som faktiskt är sagt under en intervju (Denscombe 2018). Det betyder inte att analysen inte behövs bara att den inte kan gå utanför vad som faktiskt är berättat under intervjuerna.

4.1.1 Betydelsen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Vetenskapligt grund och beprövad erfarenhet uttrycker respondent ett från kommun Y att denna aspekt är absolut nödvändig för professionen i sig och något den verksamma läraren kan luta sig mot för att försvara ett visst agerande eller ställningstagande i skolmiljö.

Respondent tre i kommun X uttryckte med ett perspektiv på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet att det centrala är att utmana eleverna från deras förutsättningar. Analysen baseras på informanten svar är att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet blir en ännu betydelsefullare faktor vid undervisning av andraspråkslever. Respondenten ser det som ansevärt att ta till sig den senaste forskningen och ser ett nära samarbete med bibliotekarie som en utveckling av elevers kunskaper. Det ses som en vinst vid undervisning och planering att arbeta proaktivt och på det sättet undanröja de hinder som kan uppenbara sig under lektionerna. Vetenskaplig grund uppenbarar sig i användningen av bildstöd i undervisningen för en djupare

begreppsförståelse. Elevernas språkliga nivå lägger enligt respondenten grund för vilka metoder som kan användas och i förlängningen hur väl undervisningen utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det berättas även att sociala förhållanden och elevernas motivation lägger grunden för hur pass vetenskapligt grundad undervisningen är. Skillnaden för vad som faktiskt går att genomföra i verksamheten och den bilden som Skolverket och lärarutbildningar skapar är för stor för att utforma en undervisning som är mer vetenskapligt grundad. Respondenten menar att det skapas en bild på högskolorna för vad som ska genomföras i yrket och när studenten sedan blir verksam upptäcks det att tiden inte räcker till.

Intervjuperson fyra i kommun X uttrycker hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet används som verktyg för att eleverna ska nå uppsatta kunskapskrav. Respondenten uttrycker att den svårtolkade LGR 11 utgör snarare problematik än hjälp för professionen. Det hade varit att föredra en tillbakagång till en mer kunskaps- och teoribaserad skola.

Respondent två i kommun Y uttrycker att den vetenskapliga grunden ändras baserat på vad som anses vara evidensbaserad kunskap. Det är då betydelsefullt att uppdatera sig kontinuerligt och ha en miljö i skolan som tillåter detta. En lärares beprövade erfarenhet utvecklas hela tiden och blir efter en tid ännu mer central. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uttrycks av respondenten som ytterst centrala begrepp att utgå ifrån eftersom de motiverar en likvärdig undervisning. Begreppen är betydelsefulla när läraren ska försvara vad den gör både i klassrummet och utanför. Konkretiserade pedagogiska planeringar är ett naturligt inslag i lärarens vardag och används som ett led i att skapa en förståelse hos eleverna för kommande arbetsområde. Lektionsmål och sociala mål för lektionerna kommuniceras frekvent till eleverna som ett led i arbetet med de pedagogiska planeringarna. När eleverna upplever en meningsfullhet med de planerade aktiviteterna motiveras lektionsinnehåll enklare.

Danielssons (2017) studie visar att lärare utvecklade alternativa tolkningar när de hanterade svårigheter vid implementering av Skollagens egentliga innebörd (Danielsson 2017). En del av lärarna i studien visar att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är problematiskt att definiera även om de alla beskriver att de är centrala begrepp att grunda sin undervisning i. Det skapar en bild av betydelsen med en definition av begreppen vilket hade varit utvecklade för vetenskapligt grundad undervisning. Analysen från respondenternas svar är att det inte finns en samlad definition av vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet betyder för lärarna i studien. Sanningen är att verksamheten kan vara hur vetenskapligt grundad som helst, finns det fortfarande för eleverna sociala och motiverande betydelser som står i vägen spelar det ingen roll. Informanterna uttrycker att eleverna både behöver studiemotivation och att det kan finnas

bakomliggande sociala faktorer som gör att läraren inte kan utveckla en vetenskapligt grundad undervisning.

4.1.2 Betydelser av en forskningsbaserad skolan och lärarutbildning

Informant ett från kommun Y uttrycker från denna aspekt att en forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen är ytterst betydelsefullt. SVA-undervisning skapar förutsättningar för de tvåspråkiga eleverna som finns på den aktuella skolan i kommun Y, där känslan är att denna didaktiska utgångspunkt ytterligare försvarar en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Respondenten uttrycker vidare att lärarutbildningen var forskningsbaserad, vilket skapade en trygghet eftersom det försvarar ett visst ställningstagande i klassrummet. Det saknades metodik i lärarutbildningen för informanten och de vetenskapliga metoderna som utvecklades saknade praktisk innebörd vilket innebar att respondenten senare fick utforska det praktiska i det vetenskapliga på egen hand. Intervjupersonen utvecklade vidare för få vetenskapliga metoder under sin utbildning. Respondenten läste F-åk 6 vilket medförde att utbildningen inte blev lika inriktad som den är i dagens lärarutbildning. Det uttrycks att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet skapar en bas som läraren kan utgå ifrån.

Intervjuperson tre i kommun X ser en forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen som en nödvändighet men saknar samtidigt möjligheter för en djupare kunskapsutveckling. Forskningen följer läraren hela det yrkesverksamma livet, från lärarhögskolan till pensionen och utgör en betydelsefull del av utvecklingen för professionen. Det anses därför beklagligt att dessa möjligheter inte skapas för den verksamma läraren. Respondenten uttrycker att lärarutbildningen utvecklats mot en mera vetenskaplig sådan. Känslan är att avsaknaden av det vetenskapliga i intervjupersonens lärarutbildning ersatts med egen inläring av forskning samt utveckling av den egna beprövade erfarenheten. Respondenten har genom fortbildningskurser och ett beprövade av detta utvecklat en mer vetenskaplig innebörd, vilken har saknats innan. Det beskrivs att flera andra sociala faktorer står i vägen för en forskningsbaserad skola vilket måste undanröjas innan elever kommer till lektion eftersom detta hämmar deras lärande. Studiemotivationen är även den en avgörande aspekt för kunskapsutvecklingen hos eleverna, kanske enligt informanten den mest centrala delen. Intervjupersonen uttrycker här en önskan av professionsutveckling av en mer utvecklad social kompetens.

Informant fyra i kommun X ser en betydelsefull del i sin egen kunskapsutveckling vid mottagande av studenter från högskolorna eftersom detta uppdaterar respondenten med nya teorier. Den större delen av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet anser informanten

annars komma från egna erfarenheter eftersom den har byggts upp under de 20 år som ägnats åt yrket. Det uttrycks vidare att lärarutbildningen i dag mer grundar sig i den vetenskapliga grunden, följaktligen går det att konstatera hur den på ett fördjupat sätt grundar sig i aktuell forskning. Det är vidare beklagligt hur metodiken har en avsaknad i dagens lärarutbildning, vilket medför hur didaktiken inte kan prövas och utvärderas. Läromedel ses som en komponent för en undervisning med grund i det vetenskapliga, annars utgörs det praktiska i undervisningen av det centrala innehållet, följaktligen om undervisningen har grund i läroplanen går det att utgå ifrån att den är vetenskapligt grundad. Respondenten uttrycker att inte alla teorier som är vetenskapligt grundade är optimala att applicera i alla klassrum. Det uttrycks däremot att den vetenskapliga grunden är en central del av skolan eftersom det ger en tyngd åt undervisningen att utgå ifrån. Teorier som används i dag utgår mer ifrån hur läraren når eleverna i alla ämnen än i bara en del av dessa. Lärarutbildningen ger i dag en bättre grund för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, eftersom intervjupersonen är handledare för studenter anses det hur de som kommer ut i verksamheten är bättre förberedda nu än de var tidigare. Skolan och samhället måste enligt informanten komma närmre varandra gällande extra anpassningar och särskilt stöd. Skolan har därför en roll i att sätta upp tydligare ramar och förhållsregler.

Informant två i kommun Y uttrycker att en forskningsbaserad av lärarutbildningen är en värld i förändring eftersom kunskapen hela tiden förnyas baserat på vad som anses vara evidensbaserat vid en aktuell tidpunkt. Respondenten berättar att mottagande av studenter är en utvecklande aspekt eftersom de kommer med nya kunskaper och insikter.

Lidar och Karlberg (2018) har genom ett webbaserat frågeformulär funnit att undervisningen sedan införandet av de nationella proven år 2009 blivit mer forskningsbaserade. Det har medfört att skolans samtliga ämnen blivit mer forskningsbaserade. Lärarna har blivit tydligare med att förmedla mål och det innehåll i läroplanen de har för avsikt att utveckla hos eleverna. (Lidar & Karlberg 2018). En del av lärarna i studien uttrycker att det är avgörande att förmedla mål och syfte så att eleverna förstår undervisningens kontext av den anledningen saknas metodiken i de svenska lärarutbildningarna eftersom lärarna lämnas ensamma med utforskandet av den teoretiska kunskapen. Det uttrycks vidare av flera att teori och metod förändras i skolan vilket medför att lärarutbildningar har ett ansvar att hålla studenter uppdaterade med den senaste forskningen vilket de lärarna i studien som tar emot studenter bekräftar.

4.1.3 Betydelsen av ett pedagogiskt ledarskap

Respondent ett i kommun Y ser det pedagogiska ledarskapet som en naturlig del av en lärares vardag vilket gör det problematiskt att uttrycka dess praktiska betydelse i klassrummet. Det pedagogiska ledarskapet ses som en aspekt som synliggör det praktiska i klassrummet och gör detta konkret.

Informant tre i kommun X uttrycker hur utveckling av den egna professionen följer bilden som läraren själv har av sig själv och av andra förebilder inom yrket. Det pedagogiska ledarskapet grundar sig i hur lektionen planeras där metoderna spelar en avgörande roll. Det berättas samtidigt att avsaknad av tid spelar en central roll för hur det pedagogiska ledarskapet utvecklas, där prövandet av metoder för att stå tillbaka för praktiska innebörder i skolan.

Respondent fyra i kommun X uttrycker att läraren spelar en avgörande roll för att nå elever som saknar motivation och inte lägger ner den tid som krävs för uppgiften. LGR 11 är allt för tolkningsbar vilket i sig lägger grund för att det behövs en strukturerad lärare i klassrummet som kan tolka och realisera innehållet. Det diskuteras vidare matrisens vara eller icke vara i klassrumsmiljö, vilket tidigare har varit ett verktyg för att synliggöra lärande och vilka kunskaper eleverna ska utveckla. Läraryrket är ytterst komplext vilket också människan är som varelse vilket medför hur den disponerar lektioner på olika sätt, där något tillvägagångssätt inte behöver vara bättre än något annat. De sociala relationer läraren bygger i klassrummet är en avgörande även för utvecklandet av teoretisk kunskap.

Respondent två i kommun Y uttrycker att det pedagogiska ledarskapet har en betydelse med en medveten ledare i klassrummet vilket leder till en struktur som eleverna mår bra utav. Strukturen är ett medvetet pedagogiskt ledarskap vilket leder till att eleverna känner sig säkra i både sin kunskapsutveckling och i det sociala samspelet i skolan.

Ett resultat Roman (2007) fann var att användning av vissa strategier gynnade ett positivt klassrumsklimat, men ofta gav en kombination av strategier det ultimata resultatet. Det ansåg samtliga lärare som ingick i studien och hur strategier för att upprätthålla en positiv klassrumsmiljö spelar en central roll. Forskaren påpekar vidare att det behövs flera studier för att kunna skapa en förståelse för den komplexa miljö som klassrummet utgörs utav (Roman 2007). Studiens resultat är förenligt med vad lärarna i denna studie uttrycker vilket visar sig genom vad de berättar. Minten (2013) beskriver att det pedagogiska ledarskapet är komplext och de finns igen given formel för hur det ska fungera utan behöver utgå ifrån strukturen som råder i det aktuella klassrummet. Vart klassrum har sin egen specifika struktur vilket också medför att det inte finns några färdiga strategier att använda sig av när läraren ska applicera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken (Minten 2013). Det finns indikationer

i studien som uttrycker att det sociala samspelet är den faktor vilken är avgörande för om det pedagogiska ledarskapet ska fungera i klassrummet.

4.1.4 Betydelsen av kollegialt lärande och lärarens professionsutveckling

Respondent ett i kommun Y uttrycker att det kollegiala lärandet är en avgörande faktor för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt hur alla i lärarlaget har svenska som ämne och kan utgöra en stöttande faktor i professionsutvecklingen. Lärarna i arbetslaget arbetar vid ett flertal tillfällen ämnesövergripande någon som upplevs utvecklande både för eleverna och lärarna. Det uttrycks att det kollegiala lärandet fungerar på ett tillfredsställande sätt trots det skapar ledningen på den aktuella skolan inte möjligheter för lärarnas professionsutveckling. Det ämnesövergripande arbetet skolan strävar efter är en central del av lärarens professionsutveckling, vilket den aktuella skolan skapar möjligheter för. Ledningen på skolan skapar inte görlighet för lärarna på skolan att vidare utveckla sin professionsutveckling. Respondenten anser att detta hämmar den egna utvecklingen för professionen, där anledningen uttrycks vara ett för stort elevunderlag. Huvudmannen avser istället arbeta kortsiktigt med det kollegiala lärandet, vilket lämnar en uppgivenhet hos informanten eftersom lärarna lämnas ensamma med utveckling av den beprövade erfarenheten i viss mån.

Informant tre i kommun X uttrycker en avsaknad i det kollegiala lärandet av utveckling av pedagogiska idéer. Analysen är att detta har brustit kanske inte på alla skolor men i alla fall på en del. Det kollegiala lärandet utgör en avgörande del av utveckling för professionen, även om aspekten inte fungerande som en fortbildning för pedagogiska idéer och forskning inom kollegiet. Analysen är att den bilden som skapas av det kollegiala lärandet inte stämmer överens med verkligheten och utvecklingen av denna aspekt ofta får stå tillbaka för driften av verksamheten. Samlade bilden är att olika skolor skapar olika förutsättningar för utvecklingen av professionen, vilket inte lägger grunden för en likvärdig skola.

Informant fyra i kommun X uttrycker att det är rektor och huvudmans skyldighet att hålla personalen uppdaterad med nya kunskaper, vilket de på den aktuella skolan också gör igenom olika läs-lyft samt fortbildningskurser. Respondenten uttrycker vidare att på tidigare arbetsplatser har det kollegiala lärandet haft en central roll och fungerat. Skolverkets matematiklyft och svensklyft har spelat en avgörande roll enligt informanten för att skolorna ska utveckla ett fungerande kollegialt lärande. Det kollegiala lärandet spelar en avgörande roll och detta fungerande varierande på skolorna vilket i sig inte lägger grunden för en likvärdig

skola på ett nationellt plan. Fortbildning är den mest betydelsefulla delen för respondenten tillsammans med det kollegiala lärandet för att alla inom den aktuella skolan ska sträva efter samma mål där rektor har ett ansvar för att skapa dessa förutsättningar.

Informant två i kommun Y uttrycker att det finns ett kollegialt lärande men det hade önskats mera tid för en utveckling av professionen. Det kollegiala lärandet utgår ofta i form av möten där syftet kan vara att stötta varandra även om detta kan stå tillbaka för andra partiska aspekter som rör verksamheten. Gruppkonstellationer på skolan ska ha möten vilket medför att det kollegiala lärandet får en sekundär roll. Problematiken landade i en särskilt avsatt tid för utveckling av professionen vilket inte sker i önskad utsträckning. Det finns däremot ett klimat på skolan vilket möjliggör ett kunskapsutbyte, kollegor emellan. Sociala medier uttrycks också vara en faktor för utveckling av professionen där kollegor emellan delar med sig av pedagogiska inslag. Beprövad erfarenhet utforskas först när den verksamma läraren börjar jobba enligt informanten. Det uttrycks vidare att det finns för lite tid till att prova och utvärdera metoderna eftersom undervisningen tar allt för lång tid i förhållande till vilken tid som lärarna har för planering och utvärdering vilket medför att kvalitén blir lidande.

Det kollegiala lärandet beskrevs som den avgörande delen av Mintens (2013) beståndsdelar vilken lärarna ansåg vara betydelsefull för en undervisning som vilar på Skollagens 1 kap. 5 § påbud. Det visades också i studien att det gavs olika förutsättningar för ett fungerade kollegialt lärande för en utveckling av professionen. Flera lärare i studien uttrycker att det kollegiala lärandet ofta får en underordnad roll i skolan i förhållande till skolans praktiska innebörd vilket hänger samman med Bjursell och Sjødahls slutsats där kommunerna samt huvudmännen själva realiserar det kollegiala lärandet. Samtliga respondenter påpekar att det finns fragment av ett kollegialt lärande men majoriteten hade önskat ett mer utvecklat sådant. Bjursell, Sjødahl (2018) beskriver att det är huvudmännen som tolkar och realiserar styrdokumentet men även hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska utgöra en del av skolan. Det tolkas och realiserar olika i kommunerna vilket gör att det skapas olika förutsättningar i arbetet med Skollagens skrivning (Bjursell & Sjødahl 2018). Det gör att det inte skapas liknande förutsättningar att arbeta från Skollagens 1 kap. 5 § påbud.

4.1.5 Betydelsen av en lärarledd undervisning

Informant ett i kommun Y uttrycker att en lärarledd undervisningen är en avgörande faktor för elevernas utveckling eftersom läraren är betydelsefull för elevers kunskapsutveckling. En utbildad lärare i klassrummet riskerar enligt informanten att inte få med sig alla elever.

Didaktiken är en avgörande aspekt för att få alla elever med sig och då en medveten och vetenskapligt inlärd sådan. Elever som har SVA undervisning får ha lektioner med övriga elever vilket intervjupersonen uttrycker som olyckligt eftersom det inte skapar tillräckliga förutsättning för dessa elever att klara kunskapskraven i andra ämnen. Genrepedagogiken är en betydelsefullt för läraren för att få med sig alla elever, där mycket tid läggs på att skriva matriser vilket tar tid från övrig undervisning och planering.

Respondent tre i kommun X uttrycker att läraren är central för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet eftersom detta skapar en bild av en mer medveten ledare i klassrummet. Det medför att allt från planering, genomförande till utvärdering blir betydelsefullt om det utförs på ett strukturerat sätt som i förlängningen utvecklar och gynnar elevernas lärande.

Informant fyra i kommun X uttrycker att en medveten lärare vet hur, när och varför undervisningen strävar åt ett visst håll. En medveten lärare sitter på en stor del kunskap om vilka metoder och tillvägagångssätt som fungerar. Läraren är en avgörande faktor för hur och om det sociala samspelet fungerar i skolan eftersom en medveten lärare sitter på avgörande kunskaper för hur dynamiken fungerar i skolmiljö.

Informant två i kommun Y uttrycker att den lärarledda undervisningen i det kooperativa lärandet som finns på skolan får en strukturerande roll. Modellen för lärande beskrivs som en aktivitet med ett tydligt elevfokus. Lärarledd undervisning som den bedrevs förr med en föreläsande lärare är en bild som har ändrat lärarens funktion i klassrummet.

Ett resultat som Segolssons, Bäcklunds (2016) studie utmynnade i var att ämnesövergripande undervisning utvecklade elevers problemlösningsförmåga och de tog ett större ansvar för sitt eget lärande. Undervisningsformen passade däremot inte alla eftersom den bestod av egenansvar vilket innebar att eleverna var tvungna att kunna ta till sig instruktioner på egen hand. Ska detta bli lyckat krävs en samsyn hos de inblandande lärarna och ett fortlöpande sammanhang i undervisningen (Segolsson & Bäcklund 2016). Flera av lärarna använde ett brett spektrum av didaktiska inslag för att kunna utveckla kunskaper hos sina elever. En av informanterna beskrev det kooperativa lärandet som en didaktisk metod för kunskapsutveckling hos sina elever. Det medför att läraren främst får en strukturerande roll och elever använde varandra som lärarresurser. Lärarledd undervisning får en avgörande roll för om undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet eller inte eftersom realiseringen av Skollagen 1 kap. 5 § kom år 2010 där det sanktionerades att undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800) är beroende av

en medveten ledare i klassrummet. Lärarens roll är därför enligt respondenterna betydelsefull för om ett visst vetenskapligt ställningstagande i klassrummet ska fungera.

4.1.6 Sammanfattning av resultat och analys

Lärarna i studien är överens om att de undersökta faktorerna bidrar till en undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. De transkriberade intervjuerna visar också att det är problematiskt att diskutera en aspekt utan att beröra någon annan. Det visar samtidigt att arbete från Skollagens skrivning är mer komplex än de aspekter som valdes ut för analys. Sociala aspekter i skolan påverkar både elever och lärare. Vid transkribering skapas också en bild av hur arbetet från en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska bedrivas. Det är främst bilden av en forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen där olika förutsättningar skapats för de lärare som ingick i studien. Det formas samtidigt en bild av att det kollegiala lärandet skapar olika förutsättningar för utveckling av den beprövade erfarenheten på de undersökta skolorna. Det visade sig att lärarna i studien hade olika mycket att berätta från de olika faktorerna vilket i sig är intressant att analysera eftersom detta visar att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i detaljnivå inte betyder samma sak i de olika klassrummen. Det beror på att respondenterna har olika erfarenhet och därmed har olika mycket att berätta om Mintens definition (2013) vilket också är en indikation på att de har olika förutsättningar att skapa en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det går att konstatera att lärarna i studien uttrycker att Mintens (2013) faktorer är betydelsefulla men det finns flera omständigheter för att skapa en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det visar sig genom att de berättar om flera beståndsdelar av skolan samtidigt vilket kan tolkas som att undervisning baserat på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet är av komplex natur och består av flera omständigheter som är beroende av varandra. Analysen från intervjuerna är att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har betydelse för lärarna i studien. Det visar sig från hur de använder begreppen när de försvarar ett visst ställningstagande i klassrummet. Definitionsproblematiken av begreppen medför samtidigt att verksamma lärare inte applicerar de på liknande sätt. Det eftersom de inte har samma tolkning av dess innebörd.

4.1.7 Resultatets giltighet

För att studiens informanter inte skulle ha förutfattade meningar om frågorna informerades respondenterna endast om att intervjun avhandlade ämnet svenska men inte vilket område den

hade för avsikt att beröra. Genom detta anser jag att åtgärder vidtagits för studiens resultat. För småskalig forskning går det alltid att ifrågasätta transparensen eftersom fyra lärares erfarenheter inte är generaliserbart ur ett nationellt perspektiv. Det går däremot att få indikationer på hur väl grundad undervisningen är baserat på ett perspektiv på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i ämnet svenska.

5.0 Slutsatser och Diskussion

De slutsatserna som diskuteras delas in från de definitioner som användes i resultatdelen. Resultaten jämförs och diskuteras baserat på den forskning som finns på området. I de delar där diskussionen kräver detta kommer de olika aspekterna att diskuteras tillsammans. Avviker resultatet eller är det samstämmigt med aktuell forskning och i så fall varför? De eventuella avvikelser som framkommer redovisas sedan i en avslutande sammanfattning.

5.1 Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Begreppet beprövad erfarenhet har nära anknytning till vetenskaplig grund, eftersom verksamheten som utgår ifrån vetenskaplig grund måste beprövas, kollegialt för att kunna appliceras i skolan. Kollegiet sätter således tillsammans ord på den samlade kunskapen för att sedan applicera och utvärdera den praktiskt. Minten (2013) beskriver att det inte säger att all kunskap kan anses som beprövad erfarenhet, eftersom sådan systematiskt måste dokumenteras av flera inte bara de inom kollegiet också baserat på hur evidensbaserad och praktiskt genomförbar den är för den aktuella skolan (Minten 2013). Definitionen stämmer väl överens med hur lärarna i studien beskriver den beprövade erfarenheten. Studien visar att samtliga tillfrågade lärare ser vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som en avgörande del av skolans praktik när den försvarar lärarnas tillvägagångssätt i undervisningen. Det innebär att det finns vetenskapligt påvisade faktorer läraren kan utgå ifrån istället för att gissa och prova sig fram till en lämplig metod. Utforskande av beprövad erfarenhet lämnas en del lärare i studien ensamma med eftersom det inte finns ett fungerande kollegialt lärande. Samtliga lärare i studien har svårigheter att se kopplingen mellan den vetenskapliga grunden och den beprövade erfarenheten när de diskuterar begreppen. De ser snarare detta som en aspekt som diskuteras och prövas inom det kollegiala lärandet. I studien ser vi att liknande möjligheter att utveckla den beprövade erfarenheten inte skapas bland de lärare som ingår i studien. Det kollegiala

lärandet utvecklas ibland inte i önskad riktning eftersom möjligheter inte skapas för detta av rektorer vilket beskrivs i studien. Det kollegiala lärandet beskrivs annars i studien som en avgörande beståndsdel för lärare som är nya inom yrket. Avsaknad av ett fungerande kollegialt lärande beskrevs av en lärare i studien som en faktor som inte skapar en likvärdig skola.

I studien av Bjursell och Sjö Dahl (2018) beskrevs genom insamlade data från 16 kommuner hur de arbetade med begreppen vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och därmed också talade om vilka förutsättningar de gav för det verksamma lärarna i den aktuella kommunen att arbeta från detta. Dokument analyserades och visade att olika kommuner har olika förutsättningar för att kunna skapa en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studien visade samtidigt att där är tolkningsfrihet i översättningen av den lagtext som står framskriven i Skollagen eftersom kommunerna ska kunna utforma denna efter sina egna särskilda behov. Det påpekas också att det saknas i styrdokument, förklaringar för hur förändringarna i denna påverkar skolledarens roll, vilket blir problematiskt när teorin ska översättas praktiskt i skolan (Bjursell & Sjö Dahl 2018). Studien ovan och lärarna i denna beskriver hur det skapas en bild av en realiseringsproblematik av skollagens skrivning. Den tolkningsfrihet av begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som studien ovan beskriver, talas det också om i denna studie där en interpretation av begreppen vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet skapar problematik. I Skollagen står det att utbildning ska vara baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800) vilket blir något diffust eftersom baserad på en grund inte innebär att vara i samstämmighet med densamma (Persson 2017). Innebär detta då att läraren kan forma sin undervisning hur de vill eller finns det vidare definitioner av lärarna i studien som möjligen uttrycker den problematiken? När de använder den vetenskapliga grunden för en motivering för deras pedagogiska inslag i undervisningen.

Danielssons (2017) studie visar att en del lärare inte får eller utvecklar de förutsättningar som krävs för en implementering av Skollagens påbud. När lärare inte har de teoretiska kunskaper som krävs för en realisering av begreppen visar det sig i hur de utvecklar alternativa tolkningar när de hanterar svårigheter vid implementering av Skollagens egentliga innebörd (Danielsson 2017). Flera lärare i studien uttrycker tolkningssvårigheter med Skollagens påbud vilket i sig inte är särskilt anmärkningsvärt eftersom denna inte följdes av en implementeringsstrategi. De ansåg däremot Skolverkets definition som en godtagbar sådan. Studien visade liknande resultat som Danielssons, att lärarna utvecklade alternativa tolkningar vilket visade sig genom att de alla hade en definition av Skollagens påbud. Persson (2017) beskriver att det ofta finns en osäkerhet i hur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ska tolkas och realiseras, vilket gör att det lämnas utrymme för egentolkning. Skolverkets definition

är oklar och andra forskare är inte helt överens om att denna är skarp nog för att appliceras i skolan (Persson 2017). Studien påvisar liknande resultat som forskningen på området, där definitionsproblematiken är avgörande för en applicering av Skollagen 1 kap. 5 §.

Levinsson (2013) beskriver att evidens-begreppet är ifrågasatt som en åtgärd från Skolverket med syfte att påverka den senaste tidens sjunkande resultat i den svenska skolan. Begreppet lanserades för att säkerhetsställa att undervisningen i skolan var av god vetenskaplig kvalitet. Begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är precis som tanken om en evidensbaserad praktik hämtad ifrån det medicinska kollegiet. Det finns med införande av evidens begreppet kritik mot att detta infördes mot bakgrund av låga Pisa och Perls resultat (Levinsson 2013). Evidensbaserad vetenskaplig grund gör hur kunskapen är av föränderlig natur. En av respondenterna nämner detta och att det av samma anledning är väsentligt att kontinuerligt att vara uppdaterad eftersom kunskapen är det. Tillfälle för uppdatering av professionen skapas inte alla gånger bara hos läraren själv utan skapas av rektor och huvudman. Det skulle kunna skapas inom ramen för det kollegiala lärandet om det finns ett tillåtande klimat på den aktuella skolan för detta. Vilket påvisar att flera faktorer av Mintens (2013) definition av vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är beroende av varandra.

5.2 Forskningsbaserad av Skolan och Lärarutbildningen

Wahlström, Alvunger (2015) kunde dra slutsatsen att lärarutbildningen är forskningsbaserad, där man kunde se att utbildningen grundas på vetenskaplig forskning och att den öppnar upp för en nyfikenhet för alternativ forskning. Det finns vidare ett samband mellan detta och hur lärosätena har givit mindre tillfällen för fysiska möten med aktiva forskare på fältet (Wahlström & Alvunger 2015). Lidar, Karlberg (2015) har genom ett webbaserat frågeformulär funnit att undervisning i svensk skola har blivit allt mer forskningsbaserad sedan införandet av de nationella proven år 2009 där inte bara det traditionellt vetenskapsbaserade ämnena hade utvecklats utan också de andra. Lärarna har blivit tydligare med att förmedla mål och det innehåll i läroplanen de har för avsikt att utveckla hos eleverna (Lidar & Karlberg m.fl. 2018). En forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen ses som en central del för professionens utveckling där både de lärare som haft och inte haft metodik i sin utbildning anser att detta är en aspekt som saknas i dagens lärarutbildning. En av lärarna som valts ut för intervju har ett nära band med högskolan och ser därigenom en positiv utveckling av utbildningen vilket visar sig genom att den har blivit mera forskningsnära och de studenter läraren möter kommer ut till verksamheten mera förberedda. En forskningsnära skola skapar olika förutsättningar för detta i

de olika skolorna som ingick i studien där den aspekt som lärarna i studien ser som en förutsättning för en sådan är det kollegiala lärandet. En av lärarna läste en äldre version av lärarutbildningen där F-6 lästes under 3,5 års tid där det uttryckes hur metoder visserligen lärdes men hur de praktiskt ska användas lämnades, läraren ensam med att utforska under sitt yrkesverksamma liv. Slutsatsen är följaktligen baserat på både de beskriva studierna och denna att skolan och lärarutbildningen strävat efter att bli allt mera forskningsbaserade. Vilket lägger grunden för en skola som vilar på vetenskaplig grund om bara förutsättningar för ett beprövande av denna aspekt skapas. Samtidigt uttryckte en del lärare hur det är beklagligt att metodiken har försvunnit från lärarutbildningen eftersom detta hämmar förmedlandet av det teoretiska kunnandet hos den verksamma läraren. En av lärarna i studien anser att även om detta är beklagligt är ändå lärarutbildningen vid en av landets lärarutbildningar rätt ute eftersom den skapar en teoretiskt mer förberedd kommande lärare. I tidningen Skolvärlden nr 7 från (2015) diskuterar Elias Dietrichson att lärarutbildningens teori håller hög nivå medan den saknar det praktiska kunnandet som krävs för yrket. Metodiken vilken Högskolorna och Universiteten undervisar om bör bygga på ett evidensbaserat tillvägagångssätt, vilket saknas i lärarutbildningen i tillräcklig utsträckning. Metodikstudier i lärarutbildningen finns i andra länder i Europa där teori och praktik undervisas tillsammans vilket visats sig vara framgångsrikt. Det bör vara ett självklart inslag i den svenska lärarutbildningen enligt debattören (Dietrichson 2015). Dietrichsons resonemang säger en del om hur väl forskningsbaserad lärarutbildningen är även om den inte skapar en fullständig bild. En av lärarna i studien uttrycker en några år gammal bild en av landets lärarutbildningar där den beskrivna utbildningen som teoretiskt och mindre metodiskt orienterad vilket betydde att kommande lärarna var ensamma i utforskandet av den teoretiska kunskapen. En annorlunda bild skapas av en annan lärare som har ett nära samarbete med en annan av lärarutbildningar där kommande lärare beskrivs som mera förberedda för den verklighet som väntar eftersom både teori och metod värvas med varandra. Det i sig är en indikation på en mer forskningsnära lärarutbildning vilket påvisas när lärarna i studien beskriver att lärarutbildningarna är mer forskningsbaserade än de varit tidigare vilket överensstämmer med den forskningen även om ingen större generaliserbarhet kan konstateras.

5.3 Pedagogiskt ledarskap

Kåräng (1997) beskriver att rektorsrollen har förändrats till en mera pedagogisk roll med införandet av den nya målstyrda skolan. Forskaren mätte huruvida det pedagogiska ledarskapet

fungerande i en del skolor baserat på insamlade data där dessa beskriver hur eleverna presterade på prov och hur deras kunskapsutveckling såg ut. Resultatet visade att ett energiskt pedagogiskt ledarskap påverkade skolans inre arbete positivt där samma ledarskap även ansågs utbilda eleverna mer optimalt. Ett kraftfullt ledarskap utvecklade vidare även en bättre samarbetsfråga och ett bättre självförtroende. Det fanns dock inget samband mellan samma sorts ledarskap och bättre provresultat (Kåräng 1997). De som ingick i studien berättade att de använde olika sorters ledarskap vilket inte säger något om ledarskapet är mer eller mindre baserat på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Respondenterna anser däremot att det behövs en medveten lärare i klassrummet för att eleverna ska nå önskad kunskapsutveckling. Det betyder att även om det inte går att avgöra hur pass vetenskapsbaserad undervisningen är, behövs det pedagogiska ledarskapet i en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Romans (2007) studie hade för avsikt att undersöka lärares tolkningar av strategier som kan användas i utövandet av ett pedagogiskt ledarskap. Resultatet samlades in på en skola i New Jersey i USA, där forskaren använde sig av en fenomenologisk studie tillsammans med en kompletterande enkät till de lärare som ingick i studien, vilket skapade både kvantitativa och kvalitativa data. Resultatet visade att alla lärare som ingick i studien ansåg att det var centralt att förstå och kunna tolka de strategier som ingick i studien, eftersom dessa ansågs främja utvecklingen av en positiv inlärningsmiljö för eleverna. Strategierna användes sedan av lärarna i klassrummet och dess effekt analyserades från en enkät. Ett resultat forskaren fann var att användning av vissa strategier gynnade ett positivt klassrumsklimat, men ofta gav en kombination av strategier det ultimata resultatet. Samtliga lärare ansåg vidare att strategier för att upprätthålla en positiv klassrumsmiljö spelar en central roll. Forskaren påpekar vidare att det behövs flera studier för att kunna skapa en förståelse för den komplexa miljö som klassrummet utgörs utav (Roman 2007). De sociala aspekterna ser en del lärare i studien som en betydelsefull del för att utveckla det pedagogiska ledarskapet. Det spelar mindre roll hur forskningsbaserad skolan är och hur många metoder läraren utvecklat under sina yrkesverksamma år eftersom undervisningen börjar i det sociala samspelet med elever som trivs i skolan och har en välutvecklad motivation för sina studier. Det pedagogiska ledarskapet hade kunnat utvecklas och formats mer för att få en skola som utgår ifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, det skapas mindre förutsättningar för detta eftersom praktiska aspekter av verksamheten får gå före. Det skapas också en bild av hur de aspekter som analyseras från en betydelse av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är beroende av varandra. När lärarna i studien resonerar om en av aspekterna kommer de ofta in och berör betydelsen av någon av

de andra och hur de är beroende av varandra. Minten (2013) beskriver att en av de centrala funktionerna en skolledare har är att skapa förutsättningar för att lärarna tillsammans ska kunna utveckla det pedagogiska ledarskapet på skolan. Lärmiljön fyller även den en avgörande funktion för att det pedagogiska ledarskapet ska falla väl ut (Minten 2013). Följaktligen går det att dra slutsatsen att det pedagogiska ledarskapet är beroende av ett antal faktorer bland annat det kollegiala lärandet och skolans sociala miljö. De tillsammans utgör faktorer för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det går samtidigt att dra slutsatsen att skolan och särskilt det pedagogiska ledarskapet är mera komplext mycket för att det är beroende av flera faktorer. Skolans sociala miljö och elevernas motivation är indikationer som inte andra studier visar, vilka annars är samstämmiga med övrig forskning.

5.4 Kollegialt lärande och lärarens professionsutveckling

Makopoulou och Armour (2008) fann i sin studie att de flesta lärarna upplever kollegialt lärande som något positivt, särskilt i början av deras karriärer. Strukturen för hur det kollegiala lärandet skulle se ut var bristfällig, vilket medförde att en del lärare isolerade sig från detta. Kunskapsutbytet vid dessa tillfällen beskrivs som ett betydelsefullt sätt att utveckla det grekiska skolsystemet där insamlade data visade att en stor del av de som intervjuats för studien inte insåg potentialen med ett kollegialt lärande. Tillförlitlighet för de kollegor sin ingick i det kollegiala lärande utpekades som en avgörande faktor för om arbetet skulle falla väl ut. I ett annars individuellt yrke ignoreras möjligheter till ett kollegialt lärande, där hittar och ser lärarna i studien möjligheterna med detta. Forskaren påpekar hur metodvalet inte medför att studien i sig blir generaliserbar, eftersom studien utgick ifrån ett fenomenologiskt tillvägagångssätt med tolkade transkriberade intervjuvar som resultat för studien. Resultatet inhämtades från nio gjorda interjuver, vilket påpekas hur underlaget är för litet för att kunna användas för att motivera god reliabilitet (Makopoulou & Armour 2008). Det framhålls precis som i Makopoulous och Armours studie när en lärare i studien uttryckte att det kollegiala lärandet är en avgörande faktor för nyexaminerade lärare, samtidigt visar båda studierna också hur strukturen för ett fungerande kollegialt lärande brister i vissa hänseenden. Det i sig skapar slutsatsen att ett fungerande kollegialt lärande kräver fungerande strukturer skapade av huvudmän och rektorer. Faktorn är också den del som lärarna i studien beskriver som en avgörande sådan för att skapa en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det beskrivs däremot inte liknande förutsättning för en realisering av Skollagen 1 kap. 5 § där det förankrades hur undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och

beprövad erfarenhet (SFS 2010:800). En del av lärarna i studien kan inte definiera betydelsen av begreppen vilket inte är konstigt eftersom det finns flera versioner. Studien definition av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgår ifrån Skolverkets skrivning där: Skolverket (2018) Forskningsbaserat arbetssätt, några nyckelbegrepp (2012: reviderad 2018) beskriver att ”Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning” (Skolverket 2018). En intensiv mediedebatt underlättar inte en definition av begreppen och i förlängningen inte ett fungerande kollegialt lärande. Det beror på att ett tolkningsföreträde för hur det kollegiala lärandet ska utformas och realiseras har skapats vilket medför hur det ser olika ut på skolorna.

Kollegialt lärande är en aspekt för en framgångsrik undervisning enligt Tjernberg (2013) som genomfört en studie där framgångsrika faktorer för svenskundervisning analyserades. Studien genomfördes genom intervjuer och klassrumobservationer under en period på fem år. Resultatet utmynnade i en antal faktorer för en framgångsrik läs-skrivundervisning, där en avgörande faktor för ett gynnsamt resultat för elevernas kunskapsutveckling är läraren och den kompetens och erfarenhet som kommer med yrket. Betydelsen av tidiga insatser mot elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen är även det en framgångsfaktor (Tjernberg 2013). Det som Tjernbergs studie påvisar skapas också i denna studie, att även om det inte finns ett fungerande kollegialt lärande riktas ändå framgångsrika insatser mot svaga elever vilka i sig kan utgå ifrån vetenskaplig grund.

Bjursell och Sjødahl (2018) beskriver att det är huvudmännen som tolkar och realiserar styrdokumentet, även hur vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet ska utgöra en del av skolan. Det tolkas och realiseras olika i kommunerna, vilket gör att kommunerna skapar olika förutsättningar i arbetet med Skollagens skrivning (Bjursell & Sjødahl 2018). Bjursells och Sjødahls studie visar liknande resultat som denna studie gör följaktligen att huvudmännen tillsammans med rektorer skapar inte likadana förutsättningar på de olika skolorna. Det är de avgörande faktorerna som beskrivs för en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är det kollegiala lärandet samt utvecklingen av professionen. Avsaknad av ett utvecklat kollegialt lärande skapar få eller inga möjligheter för att den vetenskapliga grunden att beprövas inom kollegiet. I förlängningen utvecklas inte heller professionen vilket skapar en skola som inte är likvärdig ur ett nationellt perspektiv.

I rapporten av Rapp (2017) diskuteras vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet betyder i praktiken och vilket stöd, myndigheter ger till huvudmännen samt rektorer för att kunna realisera detta. Det lämnades utrymme för tolkningar i Skollagen 1 kap. 5 § troligen för

anpassningsmöjligheter för den komplexa och olikartade miljön skolan utgörs utav, vilket innebär att ingen kan kontrollera det som händer i en enskild skola. Det centrala är inte en definition av själva begreppen utan en implementeringsprocess och en struktur för hur det i själva verket ska se ut i praktiken (Rapp 2017). Flera av respondenterna uttrycker hur det kollegiala lärandet har en varierad framträdande roll på de undersökta skolorna. Det hänger samman med hur Skollagen 1 kap. 5 § är framskriven. Vilket medför att även om tolkningsföreträdet hade en underlättande roll skapar den en skola som inte är likvärdig i implementeringen av samma skrivning.

5.5 Lärarledd undervisning

Segolsson & Bäcklunds (2016) syfte med studien var att skapa en förståelse för hur *flippad undervisning* utvecklar ett lärande hos både elever och lärare. Insamlade data bestod av intervjuer med en fenomenologisk forskningsansats. Det fanns inte någon exakt beskrivning av metoden även om de didaktiska dragen är gemensamma med ett elevcentrerat lärande och få lärarcentrerade genomgångar. I stället bygger eleverna upp sin förståelse hemma med instruktionsfilmer eller med andra instruerande instrument. Ett resultat var att lärarna insåg innebörden med att arbeta ämnesövergripande i sin undervisning eftersom elever utvecklade sin problemlösningsförmåga och tog ett större ansvar för sitt eget lärande. Undervisningsformen passade inte alla eftersom den bestod av egenansvar och att eleverna var tvungna att kunna ta till sig instruktioner på egen hand. Ska detta bli lyckat krävs en samsyn hos de inblandande lärarna och ett fortlöpande sammanhang i undervisningen (Segolsson & Bäcklund 2016). Flera av lärarna i studien beskriver betydelsen av en lärarledd undervisning med flera didaktiska inslag för att nå alla elever, speciellt elever med särskilda behov eller särskild undervisningsform kan dra fördelar av en sådan. En av lärarna i studien beskriver också precis som Segolsson och Bäcklund att ett ämnesövergripande arbetssätt utvecklar flera andraspråkselever vilket i sig är en indikation på en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Undervisning som är vetenskapligt grundad är varierad med syfte att nå den specifika elevgruppen, vilket och styrker relevansen för studien.

Holmquist (2006) har genomfört en studie där syftet var att undersöka om lärare erbjuder eleverna tillräcklig teoretisk kunskap genom ett variationsteoretiskt lärande i skolor både i Sverige och Hongkong. Forskaren vill även undersöka om lärare utvecklar kunskaper om instruktioner vid användning av ett variationsteoretiskt lärande och hur detta utvecklar elevernas lärande. Genom att frågå ett traditionsenligt teoretiskt lärande, gjorde läraren istället

eleverna uppmärksamma på lärandets kritiska aspekter. Metodvalet utgick ifrån en fenomenologisk forskningsansats, där forskaren avser tolka de kvalitativa data som ges. En learningstudy över nio lektioner visade att de svenska lärarna i studien fokuserade mer på metod och aktivitet medan lärarna i Hongkong inte skiljer på innehåll/handling. Det går att klargöra en del centrala skillnader, där en är att svenska lärare inte verkar ha ett tillräckligt kollegialt stöd för att utveckla sin yrkesprofession och kan således inte synliggöra syftet med undervisningen något inte lärarna i Hongkong upplever (Holmquist 2006). En del av respondenterna i studien menar att de förmedlar målen med undervisningen både sociala och teoretiska. En slutsats är att de inte alltid gjort det eftersom det inte ansågs utgöra en betydande roll för elevernas lärande tidigare. Respondenterna menar att detta är något som kommit med den målstyrda skolan.

Minten (2013) beskriver att samspelet i klassrummet är väsentligt för elevers lärande och särskilt lärarens strukturerande roll i klassrummet. Förhållanden i klassrummet spelar en mer avgörande roll än vad som vidare antyts (Minten 2013). Vilket hänger samman vad en respondent antyder när det uttrycks hur hen har fått en mer strukturerande roll med det kooperativa lärandet. Lärarens roll har förändrats från en teoretisk roll, alltså det vi kallade katederundervisning till en mer undanskymd sådan. Det betyder inte att lärarrollen är oväsentligt bara att den fått en mera vetenskaplig innebörd.

5.6 Sammanfattning av slutsatserna

Studien visar både oförutsägbara och förutsägbara resultat. Min och liknande studier visar en uppfattning om att lärarutbildningen blivit allt mer forskningsbaserad vilket visar sig genom att den har utvecklat en vetenskaplig innebörd som är mer aktuell än vad den tidigare har varit. Det saknas däremot en del beskrivningar i de studierna för hur ett fungerande kollegialt lärande utvecklar den beprövade erfarenheten. Samtliga lärare i studien beskriver att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är betydelsefulla faktorer i en lärares vardag som kan användas till att försvara ett visst ställningstagande. Det ger också en utgångspunkt i planering, genomförande och utvärdering av undervisning. Studien visar vilket är beskrivet att det finns både möjligheter och utvecklingsmöjligheter beskrivna av lärarna i studien. Deras utvecklingsmöjligheter finns främst i det kollegiala lärandet där likadana möjligheter inte skapas för en realisering av Skollagen 1 kap. 5 §. En forskningsbaserad skola och lärarutbildning är också den en faktor där det inte skapas liknande möjligheter för en realisering av Skollagens skrivning. Det går att fastställa efter studien att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är mer komplext än vad

jag först trodde det skulle vara. Lärarna i studien berör för det första flera av Mintens (2013) faktorer när de pratar om en och när de får lägga ord på vilka andra bakomliggande faktorer som behövs blir det intressant. Detta eftersom det går att se att både sociala faktorer och motivation är betydelsefulla delar för att överhuvudtaget kunna skapa en undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är något som inte Minten (2013) fastställer i sin studie där det går att konstatera hur en fenomenologisk forskningsansats är ytterst användbar vid beskrivning av en utbildningsvetenskaplig problemformulering.

6.0 Konsekvenser för lärarprofessionen och undervisningens praktik

Studien ger en indikation för ett relevant område för lärare när de praktiskt ska omsätta skollagen 1 kap. 5 § där undervisning i skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (SFS 2010:800).”Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning” (Skolverket 2018). Studien visar att det ute på skolorna skapas olika förutsättningar för lärare att arbeta från skollagens skrivning. Det skapar olika förutsättningar för lärare att arbeta från skollagens påbud och i förlängningen skapar detta en skola som inte är likvärdig ur ett nationellt perspektiv. Det motiverar studiens betydelse samt vilken verkan den har både för professionen och undervisningens praktik. Studien visar hur det skapas olika förutsättningar för den beprövade erfarenheten men också betydelsen av den vetenskapliga grunden för verksamma lärare. Den vetenskapliga grunden skapar en utgångspunkt för de verksamma lärarna men gör också hur de kan motivera sin undervisning för utomstående. Studien påvisar hur flera faktorer påverkar om/hur undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skapandet av möjligheter för både utvecklingen av det kollegiala lärandet och professionen utgår ifrån huvudman och rektor. Studien påvisar även hur det skapas möjligheter för utveckling av professionen och undervisningens praktik på en av landets högskolor. Följaktligen påvisar studien hur de avgörande faktorerna för utveckling av professionen och undervisningens praktik var det kollegiala lärandet och en forskningsbaserad av skolan/lärarytbildningen.

Landahl (2016) beskriver att det har under en längre period funnits en intensiv debatt om olika beståndsdelar i skolan. Hur detta eventuellt påverkar lärarnas möjligheter och begränsningar att arbeta från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet tar studien inte upp.

Relevans saknas däremot inte för ämnet eftersom detta påverkar en eventuell avsaknad av en definition av vad vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet betyder i realiteten för verksamma lärare. Skolan berör vilket medför att många tycker och argumenterar för en förändring. Pisaresultat beskrivs som en utbildningsvetenskaplig problematik utan lösning eftersom en uppgång i mätningen för ett land skapar en kris för ett annat. Problematiken för de olika ländernas skolsystem finns kvar även om de för en period flyttar fokus (Landahl 2016). Pisaresultat publiceras i media utanför skolans domän vilket skapar ett drev som inte är bra för svensk skola. Lärare och skolsystem ifrågasätts vilket inte skapar den struktur svensk skola så väl behöver. Skolans sammansättning förändras ibland utan realiseringsmöjligheter och en implementeringsprocess. Det skapar ett ifrågasättande av lärares kompetens och skolan vilket också studien uttrycker.

6.1 Fortsatta studier

Studierna i sig småskaliga som de är hade behövts forskats om ur ett större perspektiv. En särskild aspekt som hade behövt forskas om är det kollegiala lärandet eftersom denna berör både den vetenskapliga grunden och prövandet av densamma inom det kollegiala lärandet. Hur ser det kollegiala lärandet ut ur ett nationellt perspektiv? Vilka effekter har det kollegiala lärandet för om/hur undervisningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet? Vilka effekter skulle en gemensam syn och genomförande av det kollegiala lärandet få? Det för att kollegialt lärande saknar riktlinjer för realisering i skolan vilket medför att de flesta skolor har ett sådant men det fungerar på olika sätt. Om dessa frågor hade fått ett svar skulle de ha kunnat sätta denna studie i ett större perspektiv och kanske hade realiseringssvårigheterna med skollagens skrivning kunnat besvaras.

7.0 Referenser

Armour, K. M., and K. Makopoulou. 2008. Independent Evaluation of the National PE- CPD Programme- Final report. Loughborough University.

Bengtsson, Jan (red.) (2005). *Med livsvärlden som grund: bidrag till utvecklandet av en livsvärlds fenomenologisk ansats i pedagogisk forskning*. 2., rev. uppl. Lund: Studentlitteratur

Bjursell, Cecilia & Sjö Dahl, Charlotte (2018). *Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i kommuners styrdokument [Elektronisk resurs]*. Tillgänglig på Internet:
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hj:diva-38897>

Danielsson, Kajsa (2017) Vetenskap, beprövad erfarenhet och lärares verklighet En intervjustudie av lärares förhållande till policyn om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1161751/FULLTEXT01.pdf>

Denscombe, Martyn (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Dietrichson, Elias (2015) Skolvärlden nr 7 Stockholm: Lärarnas Riksförbund

Gadamer, Hans-Georg (1997). *Sanning och metod: i urval*. Göteborg: Daidalos

Holmqvist, Mona (2011). Teachers' learning in a learning study [Elektronisk resurs]. *Instructional science*. 39:4, 497–511 Tillgänglig på Internet:
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hkr:diva-8797>

Kåräng, Gösta (1997). *Ramar och undervisningssätt i skolan: korrelationsundersökningar inom Skolverkets nationella utvärderingar av grundskolan 1992 och 1995*. Karlstad: Högskolan i Karlstad

Landahl, Joakim, 2016, 5 december. PISA-chocken, vår tids kärnkrafts-olycka? I: *En forskarblogg om skola, utbildning och utbildningsvetenskap*. Skolöverstyrelsen. Hämtad 7 december 2019 från: <https://www.skoloverstyrelsen.se/?p=1273>

Levinsson, M. (2013). *Evidens och existens. Evidens- baserad undervisning i ljuset av lärares erfarenheter*. Göteborg: Göteborgs universitet

Lidar, Malena, Karlberg, Martin, Almqvist, Jonas, Östman, Leif & Lundqvist, Eva (2018). Teaching Traditions in Science Teachers' Practices and the Introduction of National Testing [Elektronisk resurs]. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 62:5, 754-768
Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-293941>

Minten, Eva (2013). *Forskning för klassrummet: vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken*. Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet:
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=3095>

Persson, Anders & Persson, Johannes (2017). *Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i högre utbildning och skola [Elektronisk resurs]*. Lund: Lund University Tillgänglig på Internet:
http://portal.research.lu.se/ws/files/21565026/Persson_Persson_2017_VBE_skola_hogre_utbildning.pdf

Persson, Johannes (2017). *Är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i skolan samma sak som vetenskap och beprövad erfarenhet i hälso- och sjukvård? [Elektronisk resurs]*. Lund: Lund University Tillgänglig på Internet:
http://portal.research.lu.se/ws/files/21565000/Persson_2017_vetenskaplig_grund_i_skola.pdf

Rapp, Stephan (2017) Högskolan i Jönköping, Högskolan för lärande och kommunikation, HLK, Skolnära forskning, Skola på vetenskaplig grund. ORCID-id: [0000-0001-8325-1996](https://orcid.org/0000-0001-8325-1996)

Roman, Daniel (2007) Teaching Strategies Used to Maintain Classroom Order Marygrove College Submitted in partial fulfillment for the degree of Master's in Educational Leadership
<https://eric.ed.gov/?id=ED499352>

Segolsson, Mikael & Bäcklund, Johan (2016). *Flippa mellan skolämnen [Elektronisk resurs] En forskningsstudie om Flippad undervisning i skolår 6 och 7*.
Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hj:diva-31252>

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2018a). *Curriculum for the compulsory school, preschool class and school-age educare 2011: revised 2018*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet:

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Skolverket (2018b) Forskningsbaserat arbetssätt, några nyckelbegrepp 2012: reviderad 2018.

Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/forskningsbaserat-arbetssatt-nagra-nyckelbegreppm>

Tjernberg, Catharina (2013). Framgångsfaktorer i läs- och skrivlärande: en praxisorienterad studie med utgångspunkt i skolpraktiken. Stockholm: Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet.

Vygotskij, Lev Semenovič (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos

Wagner Nottberg, Heidi & Wagner, Jenni ”En planering för alla” - En intervjustudie om planering av inkluderande svenskundervisning i årskurs 7-9 <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1228148/FULLTEXT01.pdf>

Wahlström, Ninni & Alvunger, Daniel (2015). *Forskningsbaserad av lärarutbildningen: Delrapport från SKOLFORSK-projektet*. Stockholm: Vetenskapsrådet Tillgänglig på Internet:

<https://publikationer.vr.se/produkt/forskningsbaserad-av-lararutbildningen/>

Ödman, Per-Johan (2007). *Tolkning, förståelse, vetande: hermeneutik i teori och praktik*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag

8.0 Bilagor

8.1 Bilaga 1 Intervjuguide

Hur lång erfarenhet har du som svensklärare?

Hur tänker du kring vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

På vilket sätt är dessa begrepp en del av din svenskundervisning, i allt från planering, genomförande till utvärdering?

Vilken vikt har en forskningsbaserad av skolan och lärarutbildningen för hur/om svenskundervisningen är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Hur pass forskningsbaserad var lärarutbildningen när du läste till lärare enligt dig? Vilken betydelse har detta senare för din möjlighet att bedriva en undervisning som är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Om skolan och lärarutbildningen inte skulle utgå från detta vilka effekter skulle det få för din svenskundervisning?

Vilken betydelse har det pedagogiska ledarskapet för om svenskundervisningen är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enligt dig? Om ja vilka aspekter?

Vilka möjligheter finns på din skola för ett fungerande kollegialt lärande och din professionsutveckling och vilken faktor anser du att detta har för en svenskundervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Vilken påverkansfaktor har en lärarledd undervisning för en svenskundervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Vilka möjligheter har din skola skapat för din professionsutveckling?

Vilka andra faktorer anser du påverkar hur vidare din svenskundervisning är baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

8.2 Bilaga 2 Missivbrev

Till Grundskollärare i årskurs 4–6 Kristianstad 2019-06-13

Hej!

Jag läser sista terminen på lärarutbildningen vid Kristianstad Högskola, med inriktning mot årskurs 4–6. Under denna termin ska jag utföra en vetenskaplig studie i form av ett examensarbete på 15hp. Kursen bygger på kunskap jag erhållit under ämnesstudier och verksamhetsförlagd undervisning (VFU).

Syftet med min studie är att undersöka vad lärare anser om ett visst fenomen inom svenskundervisningen. Studien är fenomenologisk och för att inte påverka ert seende på valt fenomen ges inte mer information i nuläget, om ni själva inte anser att detta är nödvändigt för er medverkan.

För att undersöka mitt syfte med studien kommer ett antal intervjuer med lärare i årskurs 4-6 att göras. Studien kommer belysa olika aspekter i undervisningen i ämnet svenska. Intervjuerna kommer att ta ungefär 30-40 minuter och spelas in för att underlätta arbetet med analysen.

Vid intervjun kommer jag ta hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer: Informationskravet, Samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och Nyttjandekravet. Dessa innebär att ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har när som helst rätt att avbryta ditt deltagande utan någon närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för det. Ditt deltagande kommer att behandlas konfidentiellt och resultatet kommer enbart att användas i forskningsändamål. När arbetet är färdigt och godkänt kommer alla inspelningar att raderas.

Tack på förhand!

Vid frågor, kontakta mig: Martin Johansson

0738753905

martin.johansson0555@stud.hkr.se